

Bevarandeplan för Natura 2000-området Kullaberg SE0430092

Kullaberg, Foto: <http://k.inventit.dk/>

Grunduppgifter om Kullaberg

Län: Skåne

Kommun: Höganäs

Läge: Udden mellan Öresund och Skälderviken norr om en linje Mölle-Arild

Markägare: Staten och enskilda

Areal: 1358,0 ha

Skyddsform: Naturresevat

Bakgrund: pSCI beslutat av Regeringen januari 1997.

SCI fastställt av EU-kommissionen december 2004.

SPA beslutat av regeringen december 1996

SAC fastställt av Regeringen mars 2011

Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne län 2017-12-21
och 2017-12-22.

Reviderad: 2017-11.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha gynnsam bevarandestatus. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan gynnsam bevarandestatus innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär gynnsam bevarandestatus att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	10
Bevarandemål.....	10
Areal naturtyper	14
Ekologiska strukturer och funktioner	14
Typiska arter för naturtyperna.....	16
Natura 2000-arter.....	17
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	18
Naturtyper	18
Icke naturtyper.....	26
Natura 2000 – arter.....	27
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	39
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	45
Skydd och reglering.....	46
Uppföljning	49
REFERENSER.....	49
BILAGOR	50
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	51
.....	56
Bilaga 2 Naturtypskoder för kartan.....	57
Bilaga 3 Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	59
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	60

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Kullaberg är en urbergshorst genomdragen av grönstensgångar. Den ansluter till Kullahalvöns sedimentära bergarter i söder men stupar i övrigt direkt ned i havet. Berget är där sönderbrutet i klippiga uddar, raukar och vikar med stränder av rullsten s.k. malar. Längs med den norra klippkusten finns flera havsgrottor. Marken består av moräner präglade av underliggande berggrund och näringsinnehållet växlar efter förekomsten av grönsten. Under havets yta, utanför bergväggar och uppstickande rev, dominerar bottensubstratet av finsand närmast land på sydsidan medan den norra sidan har en grövre fraktion och består mest av sand och grus. Längre ut övergår ytsubstratet till mjuk lera runt hela Kullaberg.

Kullaberg smälte fram ur inlandsisen för ca 17000 år sedan. Då låg havsstranden 85 m högre än idag och Kullaberg var en ö med ett arktiskt klimat liknande det som finns på Grönland idag.

Man har hittat fynd av isbjörn som är daterat att vara 15 000 år gammalt.

Efter istiden utvecklades Kullaberg till ett skogslandskap där ädellövträd dominerade. Efterhand (1500-1000 f Kr) ersattes denna skog huvudsakligen med ekskog, som under järnåldern (omkring 600 e Kr) togs i anspråk av människan. I samband med detta minskade ekskogen och bokskog uppträder på större arealer. Samtidigt utvecklas kulturmarker med gräs och ljung-enbuskmarker troligen i form av ekhagar. På 1500-1600-talet avverkas skogen nästan helt och Ljunghedar ibland med enbuskar tar över stora delar av berget. Bokskogar finns endast kvar omkring Kullagården samt mellan Björkeröd och Himmelstorp då använda som ollonskog eller som inramning av ängar och åkrar. Detta öppna hedlandskap planterades i slutet av 1800-talet huvudsakligen med svarttall. Endast på höjder med tunna jordlager dröjde heden kvar medan andra oplanterade områden växte igen med buskar och björkträd.

I samband med att Östra Kullaberg blev naturreservat 1965 träffades en överenskommelse med den privata markägaren att lövskogsinslaget successivt skulle öka inom denna del av berget. På Västra Kullaberg blev efterhand målet att återskapa stora arealer av den gamla Ljungheden med inslag av enbuskar samtidigt som kulturskogen med bok mellan Ransvik och Josefinlust skulle bevaras. Även på Östra Kullaberg har en restaurering av Ljunghed inletts omkring bergstoppen Norra Ljungås. Skogarna på stupen ut mot havet f.a. med ek, lind och lönn har sedan länge lämnats till fri utveckling. I och med utpekandet som Natura 2000-område kommer målsättningen att skapa gynnsam bevarandestatus för bl.a. övriga skogsarealer in som styrande för områdesskötseln.

Kullaberg är ett av de mest välbesökta områdena i Skåne. Här finns vandringsleder, cykelvägar och natur som lockar turister från alla länder.

Kullabergs naturreservat är först i Sverige att certifieras som hållbar turism-destination av den europeiska sammanslutningen Europarc. Certifieringen gäller i fem år från 2017 och under den tiden ska naturreservatet arbeta med den handlingsplan för hållbar turism som tagits fram.

I stort karaktäriseras Kullaberg i dag av öppna klippor ut mot havet med stup som uppåt övergår i buskage och vindpinade lövskogar eller kratt. Flera sällsynta lavar finns på bergsytornas exponerade klippor, speciellt på strandklippor eller strandnära klippor.t. ex. åderfjälllav som är

det andra fyndet i Skåne sedan 1949. Andra lavar som finns och som är sällsynta är; styverlav, påskrislav, tuschlav, stor lodytelav, groplav, strandangelav, grymig orangelav, mjölig orangelav, vägglav, kustvägglav, tånglav, strandkollav, kustkrimmerlav, strandkartlav, svart kantlav, västlig brosklav och brun franslav, kustpricklav, sydamandinea, gytttrad spricklav, småfjällig kockenillav *Cladonia diversa*, *Endococcus propinquus*, *Lecidella effugiens*, *Myriospora rhagadiza*, gytttrad spricklav, *Myriospora smaragdula* var. *lesdainii* (varieteten är ny), *Rimularia intercedens* och *Verrucaria memnonia*.

Bacidia scopulicola är en av landets mest sällsynta lavar. sex arter och en varietet nya för Skåne och skorplaven *Lecidea sarcogynioides* finns bara på Västkusten ned till Kullaberg.

Uppe på berget dominerar skog. På Östra Kullaberg bedrivs ett naturvårdsinriktat skogsbruk med inriktning på lövskog även om en del tall och granplanteringar finns kvar. Bokskogen på Västra Kullaberg sköts för närvarande som kulturskog med överhållning av träden. Omkring Björkeröd och vid Haga väster om Arild hävdas stora områden med gräsmark genom betning och detta gäller också de restaurerade hedmarkerna på Västra Kullaberg och omkring Norra Ljungås. Längs södra kanten av berget ansluter åkermarker ned mot vägen mellan Mölle och Arild.

Vad gäller fågellivet är berget synnerligen rikt på olika arter av småfågel både som häckfåglar och tillfälliga i samband med flyttningar. Bland dessa märks gransångare, sydlig gråsiska, skärpiplärka och rosenfink. Rovfåglar som blå kärnhök, fiskgjuse och stenfalk besöker berget och i nordslutningen häckar pilgrimsfalk. I och nedanför stupen uppträder sjöfågel som ejder, tordmule, sillgrissla och tobisgrissla och efter stormdygn besöks berget bl. a. av stormfågel, mindre lira och havssula. Kullaberg härbärgerar flera häckande och rastande arter ur fågeldirektivets bilaga 1 (smålom, storlom, sångsvan, pilgrimsfalk, nattskärna, spillkråka, trädlärka, mindre flugsnappare och törnskata) såväl som ett stort antal andra arter. Totalt häckar ett hundratal fågelarter i området, som också är en viktig rast- och sträcklokal. Sträckande rovfåglar väljer ofta att ta sig över Öresund i anslutning till Kullaberg under flyttsäsongen, och till havs utanför udden går ett betydande sjöfågelsträck varje vår och höst.

1986 utökades Kullabergs naturreservat till att även inkludera 300 m av havsområdet runt om berget. Här möter södra Kattegatt den norra änden av Öresund och hela 34 olika arter av makroalger har noterats. En mängd olika fiskarter nyttjar området och vad gäller kommersiella arter så har det bl a särskild betydelse som lekområde för torsk och som fångstområde för ål, men även torsk och andra arter. Det finns även en rad olika kräftdjur som exempelvis hummer, vilken här är på gränsen av sitt utbredningsområde pga salthalten. Sjöborrar och sjöstjärnor klär klippväggar och rev. Hästmusslor, dödmanshand, havsanemoner, ormstjärnor och även koralldjuret liten piprensare förekommer. Knubbsäl kan ses från land liksom relativt höga antal av tumlare. Tumlarna födosöker i området under hela året och då man under sommarmånaderna ofta kan se unga kalvar tillsammans med sina mödrar är det sannolikt att havsområdet även används för reproduktion – t o m parningsbeteende har observerats.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken ”Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus”.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1).

Tabell 1. Kullabergs naturtyper med arealer 1996 med uppdatering för skog (2007-08) och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Sublittoral sandbankar (1110) ♦	124,4		124,4
Rev (1170) ♦	70,0		70,0
Perenn vegetation på sten och grusvallar (1220)	0,04		0,04
Vegetationsklädda havsklippor (1230)	19,8	15,3	35,1
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)		0,36	0,36
Torra hedar (4030)	9,6	71,7	87,2
Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130, 5131) ♦		8,1	19,4
Kalkgräsmarker (6210)		0,05	0,05
*Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)	0,01	25,1	25,1
Högörtsängar (6430)		0,42	0,42
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140, 7142)	0,23	0,83	1,1
Rikkärr (7230)	0,03		0,03
Nedsänkta eller delvis nedsänkta havsgrottor (8330) ♦ °		0,018	0,018
*Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) ♦	2,3	3,6	5,9
Näringsfattig bokskog (9110)	30,9	47,9	78,8
Näringsrik bokskog (9130)	7,0	43,4	50,4
Näringsrik ek eller ek-avenbokskog (9160) ♦	1,4	49,2	50,6
*Ädellövskog i branter (9180)	9,8	11,3	21,1
Näringsfattig ekskog (9190)	3,0	13,3	16,3
*Svämlövskog (9750/91E0) ♦	0,98	0,14	1,12
Total areal naturtyper	587,4		
♦ Ny naturtyp/art eller areal som inte är beslutad av regeringen.			
* Prioriterad naturtyp			
° Naturtyp som saknar bedömd bevarandestatus			

Icke naturtyper	Areal (ha)	
<i>Utvecklingsmark mot:</i>		
- trädklädd betesmark (9070)	0,74	
- ädellövskog: 9020 (bland)	0,62	
- 9110 (bok)	59,6	
- 9130 (bok)	25,9	
- 9160 (ek)	6,9	
- 9180 (lind/lönn)	1,7	
- 9190 (ek)	2,2	
- svämlövskog (91E0/9750)	0,78	
Total areal utvecklingsmarker	98,4	
Total områdesareal	1358,0	
Natura 2000-arter	Bevarandestatus	
Större vattensalamander - <i>Triturus cristatus</i> (1166)	Icke fullgod	
Smalgrynsnäcka - <i>Vertigo angustior</i> (1014)	Icke fullgod	
Kalkkärrsgrynsnäcka - <i>Vertigo geyeri</i> (1013)	Icke fullgod	
Tumlare - <i>Phocoena phocoena</i> (1351)	Icke fullgod	
♦Klockgroda - <i>Bombina bombina</i> (1188)	Icke fullgod	
♦Knubbsäl - <i>Phoca vitulina</i> (1365)	Fullgod	
♦Gråsäl - <i>Halichoerus grypus</i> (1364)	Fullgod	
♦Citronfläckad kärrtrollslända – <i>Leucorrhinia pectoralis</i> (1042)	Icke fullgod	
Natura 2000-arter – Fåglar (SPA)	Bevarandestatus	Förekomstform
Mindre flugsnappare - <i>Ficedula parva</i> (A320)	Fullgod	Rastar enstaka. Häckar möjligen.
Nattskärre - <i>Caprimulgus europaeus</i> (A224)	Icke fullgod	Häckar troligen, enstaka par.
Pilgrimsfalk - <i>Falco peregrinus</i> (A103)	Fullgod	Rastar, 5-10 ex. Häckar, 1-2 par.
Smålom - <i>Gavia stellata</i> (A001)	Fullgod	Rastar, 300-500 ex.
Spillkråka - <i>Dryocopus martius</i> (A236)	Icke fullgod	Rastar enstaka. Häckar troligen, 1-2 par.
Storlom - <i>Gavia arctica</i> (A002)	Icke fullgod	Rastar, 5-10 ex.
Sångsvan - <i>Cygnus cygnus</i> (A038)	Fullgod	Rastar, 10-20 ex. Häckar, enstaka par.
Trädlärika - <i>Lullula arborea</i> (A246)	Icke fullgod	Rastar enstaka.
Törnskata - <i>Lanius collurio</i> (A338)	Fullgod	Häckar, 15 par.
Brun kärrhök - <i>Circus aeruginosus</i> (A081)	Icke fullgod	Häckar 1 par.
Havsörn - <i>Haliaeetus albicilla</i> (A075)	Icke fullgod	Rastar, enstaka

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv samt för de fågelarter som omfattas av EU:s fågeldirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper inklusive typiska arter eller Natura 2000-arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha ett gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Kullaberg, enligt både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet, är att bevara den säregna naturen från revmiljöerna i havet till branta klippor som övergår i olika skogstyper och betesmarker på land och de arter som är knutna till dessa habitat.

Motivering till Natura 2000-klassning: Kullaberg är ett område av geologiskt intresse och har en lång kulturhistoria. Det uppvisar också höga naturvärden med många naturtyper och arter, fågellivet är också synnerligen rikt. På sina ställen är berget sönderbrutet i klippiga uddar, raukar och vikar. Gräsmarkerna hävdas genom bete.

Enligt EU är följande naturtyper prioriterade; *Artrika silikatgräsmarker* (6270), *lövsumpskog* (9080) samt *svämlövskog* (91E0). Länsstyrelsen vill också att naturtyperna *enbuskmarker* (5130), *rev* (1170), *vegetationsklädda havsklippor* (1230), *havsgrottor* (8330), *kalkgräsmarker* (6210), *rikkärr* (7230) *ädellövskog i branter* (9180) samt *bokskogarna*, både den *näringsfattiga* (9110) och den *näringsrika* (9130) prioriteras. Naturtyperna ska ha gynnsam bevarandestatus.

Natura 2000-arterna är alla prioriterade, d.v.s. tumlare, knobbsäl, gråsäl, större vattensalamander, smalgrynsnäcka, kalkkärrsgrynsnäcka, citronfläckad kärrtrollslända, klockgroda samt fåglarna mindre flugsnappare, nattskärria, pilgrimsfalk, smålom, spillkråka, storlom, sångsvan, trädlärka och törnskata ska ha gynnsam bevarandestatus.

Bevarandemål

Kullabergs landdel

Arealmål

Arealen av Perenn vegetation på sten och grusvallar (1220) ska vara minst 0,04 ha. Arealen av Vegetationsklädda havsklippor (1230) ska vara minst 35,1 ha.

Arealen av Atlantiska havsstrandängar (1330) ska vara minst 0,06 ha.

Arealen av Dystrofa sjöar och småvatten (3160) ska vara minst 0,36 ha.

Arealen av Torra hedar (4030) ska vara minst 87,2 ha.

Arealen av Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130) ska vara minst 19,4 men arealen kan på sikt ökas med 2,3 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer.

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 0,05 ha. Arealen av Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) ska vara minst 27,7 ha.

Arealen av Högoränsängar (6430) ska vara minst 0,42 ha. Arealen av Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) ska vara minst 1,1 ha.

Arealen av Rikkärr (7230) ska vara minst 0,03 ha.

Arealen av utvecklingsmarken mot Boreonemoral ädellövskog (9020) ska på sikt utvecklas till naturtyp med en areal på 0,6 ha.

Arealen av utvecklingsmarken mot trädklädda betesmarker (9070) ska på sikt utvecklas till naturtyp med en areal på 0,7 ha.

Arealen av Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) ska vara minst 5,9 ha.

Arealen av Näringsfattig bokskog (9110) ska vara minst 78,8 ha men arealen kan på sikt ökas med 59,6 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer. Arealen av Näringsrik bokskog (9130) ska vara minst 50,5 ha ha men arealen kan på sikt ökas med 25,9 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer.

Arealen av Näringsrik ek eller ek-avenbokskog (9160) ska vara minst 50,7 men arealen kan på sikt ökas med 6,9 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer.

Arealen av Ädellövskog i branter (9180) ska vara minst 21,1ha men arealen kan på sikt ökas med 1,7 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer.

Arealen av Näringsfattig ekskog (9190) ska vara minst 16,3 men arealen kan på sikt ökas med 2,2 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer.

Arealen av Svämlövskog (9750/91E0) ska vara minst 0,98 ha men arealen kan på sikt ökas med 0,78 ha när utvecklingsmarken får kvalitéer.

Natura 2000-områdets betesmarker sköts genom att de hävdas genom bete. Då området är frodigt och bitvis har svag hävd behövs också regelbundna röjningar av sly och buskar så att igenväxning vegetation försvinner. Äldre träd och buskar ska sparas i betesmarkerna, enen får inte bilda stora enehien.

De fuktiga betesmarkerna fuktäng (6410), högoränsäng (6430), rikkärr (7230) och naturtypen öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) ska hållas fria från träd och buskar men värdefulla äldre exemplar sparas. Hydrologin ska vara ostörd och detta är speciellt viktigt för de fuktiga naturtyperna 6430, 7140, 3160, 7230, 9080 och 91E0 som är extra känsliga för ändringar i grundvattennivå samt ändringar i grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur.

I lövskogen eftersträvas en intern dynamik genom att grova och gamla träd bevaras och ersättare till dessa gynnas. Främst gäller det i branterna samt i naturtyperna 91E0, 9080, 9110, 9130, 9160, 9190 samt i 9180. Främmande arter tas bort om de ansamlas. I den näringsrika ekskogen ska gamla vidkroniga ekar friställas från träd som hotar att växa in i deras krona. Buskskiktet ska vara rikt i ekskogen då efterträdarna ofta växer upp i skydd av buskarna. Efterträdare behövs till de gamla/grova träden. En variationsrik skog eftersträvas där andra trädslag som fågelbär, säl, rönn, ek m.m. förekommer.

Produktionsskogsbruk får ej förekomma men naturvårdsanpassad skötsel gynnar t.ex. unga träd. Död ved får utvecklas och sparas.

I sötvattensmiljöerna ska det finnas en intakt hydrologi i strandkanten och skog lämnas i zonen runt sjöarna med undantag från sly och björk uppslag runt dystrofa sjön (3160), Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) samt björkeröds mosse.

Typiska arter som strandkvanne, strandkål, trift, pilgrimsfalk, gulkämpar, gul svärdsilja, större vattensalamander, backtimjan, ängshavre, gullviva och jordtistel, rundsilesår, kalkkällmossa, gullpudra, stiftklotterlav, månviol, desmeknopp, buskstjärnblomma, hålnunneört, vildkaprifol och skärmstarr finns inom området. För att se vilka typiska arter som finns i varje naturtyp se målandikatorer nedan.

Natura 2000-arterna större vattensalamander, smalgrynssnäcka, kalkgrynssnäcka, tumlare, knobbsäl, gråsäl, citronfläckad kärrtrollslända samt klockgroda ska alla finnas i livskraftiga populationer som har gynnsam bevarandestatus. Fåglarna som ingår i fågeldirektivet och finns i området, d.v.s. mindre flugsnappare, nattskärna, pilgrimsfalk, smålom, spillkråka, storlom, havsörn, brun kärrhök, sångsvan, trädlärka och törnskata ska också finnas i livskraftiga populationer som har gynnsam bevarandestatus.

Kullabergs havsdel

Arealmål

Arealen av Sublittoral sandbankar (1110) ska vara minst 124,4 ha.

Arealen av Rev (1170) ska vara minst 70,4 ha.

Arealen av Nedsänkta eller delvis nedsänkta havsgrottor (8330) ska vara minst 0,014 ha och det ska finnas minst 10 stycken havsgrottor.

Gemensamma bevarandemål för förekommande naturtyper i marin miljö

Hydrografiska villkor i form av vattenstånd, strömmar, vågor, sötvattensflöde och vattenutbyte ska variera naturligt i tid och rum. Sedimentationen ska vara naturlig, utan antropogen påverkan, och inte inverka negativt på karakteristiska och typiska arter i naturtypen.

Naturtyperna och livsmiljön ska vara i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversiteten i associerade samhällen.

Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek- och uppväxt, speciellt för torsk, och naturtypen ska kunna fungera som viktigt födosöksområde för fiskar särskilt för torsk och ål.

Bottens struktur ska vara intakt och ge förutsättningar för bentiska samhällen och associerade arter att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner, artdiversitet och förekomst av arter. Naturtypen ska vara naturlig med avseende på djupförhållanden, substrat och bottenstruktur samt vattenstånd så att det finns förutsättningar för bentiska samhällen och associerade arter att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner.

Vattenkvaliteten ska ha minst god status¹. Den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och andra kemikalier ska vara i koncentrationer som inte resulterar i negativa direkta eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtypen.

¹ Vattenkvaliteten ska enligt Vattendirektivet ha god ekologisk och kemisk status. Enligt Havsmiljödirektivet är kravet att kvaliteten ska vara av god miljöstatus. Direktiven överlappar från strandlinjen till en sjömil utanför baslinjen.

Halten av näringsämnen ska vara låg. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Syrgashalten ska vara god.

Mänskliga aktiviteter, verksamheter och vistelser ska inte inverka negativt på viktiga processer, funktioner, strukturer samt karakteristiska – och typiska arter.

Främmande arter eller populationer ska inte inverka negativt på artsammansättning eller populationsstorlekar hos de naturligt förekommande arterna.

Specifika bevarandemål för en viss naturtyp

Sublittoral sandbankar 1110:

Mjukbottenfaunan är karakteristisk för naturtypen och finns i livskraftiga populationer.

Naturtypen ska kunna fungera som livsmiljö/födosoksområde och rastplats samt övervintringsområde för en mängd olika sjö- och kustfågelarter.

Förekommande typiska arter, som också ska bevaras, i naturtypen sublittoral sandbankar: sjöorre, ejder, ål och torsk.

Rev 1170:

Det ska finnas en naturlig areell och rumslig fördelning mellan de ekologiska undergrupperna bestående av rev i form av undervattensklippor med strukturer av klippor/ sten och biogena rev i form av musselbankar. Alla trofiska nyckelgrupper och nyckelarter förekommer i en sådan omfattning att näringsväven kan fungera i balans.

Stor rovfisk, t ex torsk, ska förekomma i livskraftiga populationer med en ålders- och storleksfördelning som möjliggör en naturlig trofisk funktion i näringsväven.

Vegetationen ska vara karakteristisk för naturtypen och är artrik och mosaikartad. Strukturbildande vegetation av exempelvis tång (*Fucus spp.*) och kräkel (*Furcellaria lumbricalis*) ska finnas, med en utbredning, area och i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen. Djuputbredning av fleråriga alger ska vara naturlig.

Bottenfaunan ska vara karakteristisk för naturtypen. Den ska vara artrik och finnas i livskraftiga populationer. Rev av hästmussla (*Modiolus modiolus*), ska finnas i livskraftiga bestånd. Utbredning, area och tillstånd hos revet stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen.

Naturtypen ska kunna fungera som livsmiljö/födosoksområde och rastplats samt övervintringsområde för en mängd olika sjö- och kustfågelarter.

Förekommande typiska arter, som också ska bevaras, i naturtypen *rev*: död mans hand, kräkel, ektång, fingertare, skräppetare, blåtonat rödblåd, torsk, stensnulta, skärsnulta, sjustrålig smörbult, berggylta, tånglake, krabbtraska, strandkrabba, hummer och hästmussla.

Havsgrottor (8330):

Öppningen och/eller vegetation i öppningen ska vara bibehållen med naturligt begränsat vattenutbyte med omgivande havsområde.

Förekommande typiska arter, som ska bevaras, i naturtypen havsgrottor: slät havstulpan (*Amphibalanus improvisus*), taggig tångbark (*Electra pilosa*) och blåmussla (*Mytilus edulis*) samt de i basinventeringen² föreslagna typiska arterna, för detta geografiska område; brödsvamp (*Halichondria panicea*) och räfflad havstulpan (*Semibalanus balanoides*).

Bevarandemål för Natura 2000-arterna tumlare, gråsäl och knobbsäl

Naturtyperna ska kunna fungera som livsmiljö och födosöksområde för tumlare, knobbsäl och gråsäl. För tumlare gäller även att det ska finnas förutsättningar för reproduktion av tumlare. Tumlare ska kunna utöva sina naturliga beteenden som t ex födosök, parning, kalvning och digivning utan att störas av mänskliga verksamheter. De ska kunna simma fritt utan att riskera att fastna i fiskeredskap och området ska ha en naturligt god tillgång på föda. De ska kunna vara på naturliga avstånd från varandra utan att deras kommunikation störs av ljud skapade av människan. De ska heller inte skrämmas bort/stressas av undervattensbuller. Motsvarande, i tillämpliga delar ska gälla för knobbsäl och gråsäl. Alla arterna är sk Natura 2000-arter och de ska finnas i livskraftiga populationer som ska ha gynnsam bevarandestatus.

Målordikatorer

För Kullaberg innebär detta följande målordikatorer:

Areal naturtyper

- För de redovisade naturtyperna ska arealen behållas och ökas med den utvecklingsareal som anges i bevarandemålen ovan.

Ekologiska strukturer och funktioner

Kusttyperna (1110 och 1330):

- har fri utveckling utan ingripande störningar
- de marina bottenarna har naturlig zonering och struktur som är fri från antropogen påverkan

Sublittoral sandbotten (1110)

- Vattenkvalitén ska motsvara minst god status³.
- Det ska inte finnas någon byggnation, muddring, dumpning etc i eller i anslutning till naturtypen som medför negativ påverkan på hydrografen.

Rev (1170)

- Hästmusslor ska förekomma i riklig mängd och andelen levande individer ska inte minska.
- Det ska finnas bältesbildande brunalger ner till minst 13 meters djup.

² Basinventering av havsgrottor (8339) i Skåne län. HaV:s rapport 2016:28

- Vattenkvaliteten ska motsvara minst god status³.

Vegetationsklippor (1230)

- Avverkning av träd och röjning av buskar behövs i branterna då de växer igen.
- Störningsfria zoner där klättring förbjuds behöver anläggas där fåglar som ejder m.m. häckar

Sötvattensmiljöer (3160)

- Det ska vara intakt hydrologi i strandzonen
- Avverkning av strandskog runt sjöarna får inte ske men väl bortröjning av sly.

Betesmarkerna (4030-9070):

- vegetationen ska hållas lågvuxen och fri från igenväxningsvegetation
- äldre träd och buskar sparas liksom efterträdare till dessa
- den torra hedens (4030) buskskikt skall inte täcka mer än 10 % av dess areal.
- beteshävdas och förekomst av enbuskar gynnas, vilka dock inte får ha en täckning överstigande 25 %.
- träd- och buskskikt skall som regel inte förekomma på högörtängen (6430) och fuktängen (6410). Förekommande äldre, solitära träd och buskar ska få vara kvar men också en del videbuskar för grynsnäckornas skull. Hydrologiska förhållandena ska på sikt vara ostörda.
- efterträdare till grova och vidkroniga träd finns (utvecklingsmark mot trädklädd betesmark, 9070), är frihuggna och finns i nära anslutning till befintliga vidkroniga, gamla träd
- minst 7 träd/ha är äldre än 150 år (utvecklingsmark mot trädklädd betesmark, 9070)
- minst 30 m³ död ved/ha finns, varav 15 m³/ha är grövre än 30 cm i diameter (utvecklingsmark mot trädklädd betesmark, 9070).

Myrmarkerna (7140):

- röjs regelbundet från igenväxningsvegetation
- med oförändrad hydrologi

Rikkärr (7230)

- är fria från igenväxningsvegetation
- med oförändrad hydrologi
- måttlig beteshävd

Lövskogarna (9080-9190):

- I branterna och i naturtyperna 91E0, 9080, 9190 och 9180 sköts skogarna genom fri utveckling med naturlig intern dynamik
- endast naturligt förekommande trädslag för naturtyperna finns

Näringsrik ekskog, 9160:

- gamla, vidkroniga ekar är friställda
- ett rikt buskskikt finns
- efterträdare till grova och vidkroniga ekar finns, är frihuggna och finns i nära anslutning till befintliga vidkroniga, gamla ekar

³ Vattenkvaliteten ska enligt Vattendirektivet ha god ekologisk och kemisk status. Enligt Havsmiljödirektivet är kravet att kvaliteten ska vara av god miljöstatus. Direktiven överlappar från strandlinjen till en sjömil utanför baslinjen.

- minst 10 träd/ha är äldre än 150 år
- minst 30 m³ död ved/ha finns, varav 15 m³/ha är grövre än 30 cm i diameter

Boskogarna, 9110 och 9130

- på Kullaberg råder fri utveckling med naturlig intern dynamik
- minst 15 träd äldre än 150 år finns per hektar, efterträdare ska finnas i bestånden
- minst 30 m³ död ved/ha finns kontinuerligt i olika nedbrytningstadier och med olika solexponering, varav 20 m³/ha är grövre än 30 cm diameter. I områden med mycket liten död ved finns faunadepåer,
- andra trädslag än bok så som fågelbär, sälg, rönn, ek, mm. finns på 5-30 % av trädens grundyta

Typiska arter för naturtyperna

De nämnda typiska och karaktäristiska (K) arterna ska finnas kvar inom respektive naturtyps område. Det ska om ingen annan siffra anges, finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt/provyta.

Kusttyperna (1110-1330)

- Sublittoral sandbankar (1110): sjöorre, ejder, ål och torsk.
- Rev (1170): hästmussla, död mans hand, kräkel, ektång, fingertare, skräppetare, blåtonat rödblåd, torsk, stensnultra, skärsnultra, sjustrålig smörbult, berggylta, tånglake, krabbtraska, strandkrabba, hummer och hästmussla
- Det ska finnas minst 4 typiska arter av fisk och makroalger vardera.
- Stenstrand (1220): strandkvanne, strandkål
- Klippor (1230): trift, strandglim, skörbjuggsört, kustbaldersbrå, pilgrimsfalk
- Strandäng (1330): gulkämpar, plattsäv, smal käringtand

Sötvattensmiljöer (3160)

- citronfläckad kärrtrollslända, trådtåg, flaskstarr och dvärgbläddra

Betesmarkerna (4030-6430):

- 4030: stenmåra, blåsuga, hirsstarr, knägräs, vårtåtel, ängsvädd, knippfryle, gråfibbla (K)
- 5130: backtimjan, brudbröd, knägräs, St. Pers nycklar, ängsvädd, hämpling, törnskata.
- 6210: ängshavre, jordtistel, axveronika, käringtand
- 6270: gullviva, svartkämpar, ängsvädd, darrgräs, knägräs, backnejlika, jungfrulin, backtimjan, ögontröst, nattviol, mandelblomma, liten blåklocka, hirsstarr och pillerstarr
- 6430: älggräs (K) och löktrav (K)

Utvecklingsmarken mot trädklädd betesmark (9070)

- Gullviva, knippfryle

Utvecklingsmarken mot Boreonemoral ädellövskog (9020)

- Myskmadra

Myrmarkerna (7140)

- Rundsileshår, kråklöver, flaskstarr, dvärgbläddra

Rikkärr (7230)

- kalkkällmossa, späd skorpionmossa, näbbstarr, ängsstarr och tätört.

Havsgrottor (8330)

- slät havstulpan, taggig tångbark, blåmussla, brödsvamp och räfflad havstulpan

Lövskogarna (9080-91E0/9750)

- 9080: springkorn, bäckbräsma, majbräken, rankstarr, gullpudra, stenporella samt den karaktäristiska arten skärmstarr.
- 9110: stiftklotterlav, klippfrullania
- 9130: gulsippa, gulplister, lundarv, lundslok, skogsbingel, storrams, skogsveronika, månviol, myskmadra, porellor sp, klippfrullania.
- 9160: lundslok, storrams, gulsippa, gulplister, skogsbingel, sårläka, storrams, buskstjärnblomma, murgröna, myskmadra. trolldruva
- 9180: hålnunneört, skogsbingel, månviol, liljekonvalj, skogssvingel, desmeknopp, oxtungsvamp, ramslök, gulsippa, lungört, trolldruva, guldlocksmissa, lunglav, örtlav samt den karaktäristiska arten blåsippa.
- 9190: blåbär, ekorrbar, skogsstjärna, liljekonvalj, bergslok, vildkaprifol, fjädermossor sp.
- 91E0/9750: skärmstarr, skillerticka

Natura 2000-arter

Större vattensalamander

- Förekomsten av det rödlistade groddjuret större vattensalamander ska bevaras så att individerna kan föryngras i långsiktigt livskraftiga populationer. Lek- och yngelvattnen för större vattensalamander ska vara solbelysta, fiskfria dammar med viss vegetation i omgivningen för lek- och yngelperioden. Dammarna ska vara djupare dammar och inte torkas ut, samt bibehålla sitt pH-värde. Omgivande landskap är ett mosaikartat småvatten- och skogslandskap.

Smalgrynsnäcka och kalkkärrsgrynsnäcka

- Förekomsterna av smalgrynsnäcka och kalkkärrsgrynsnäcka ska bevaras så att individerna kan föryngras i långsiktigt livskraftiga populationer.
- Smalgrynsnäckan och kalkkärrsgrynsnäckan behöver ett inte alltför hårt betestryck för att överleva. Överbetning eller igenväxning av buskar, träd och vass p.g.a. helt utebliven hävd samt alltför kraftig röjning kan ha en mycket negativ inverkan på arterna.

Tumlare

- Den totala arealen intakta tumlarområden ska vara minst 367,1 ha.
- Tumlare ska under sommarmånaderna finnas i alla ålderskategorier och kön.
- Tumlare ska finnas i området under hela året.

Fåglar

- Varje art ska bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Gynnsam bevarandestatus innebär att arternas population ska

vara säkrad på lång sikt och att deras naturliga utbredningsområden inte minskar. Arternas behov ska vara tillgodosedda i området vad gäller födotillgång och skydd. Vissa arter ska häcka i området. Fåglar får inte störas eller hindras. För området som helhet ska pilgrimsfalk häcka med 1-2 par, brun kärrhök med minst 1 par, sångsvan med minst 1 par, nattskärna och spillkråka med enstaka par, samt törnskata häcka med minst 15 par. Mindre flugsnappare ska häcka med enstaka par. Smålom ska rasta regelbundet i området med minst 300 individer. Storlom rastar regelbundet i området med 5-10 individer. Trädlärka rastar regelbundet med enstaka individer. En del arter häckar vissa år som t.ex. bivråk, brun kärrhök, berguv. Jaktfalk rastar i området vissa år och havsörn rastar regelbundet i området.

Citronfläckad kärrtrollslända

- Förekomsten av den rödlistade trollsländan citronfläckad kärrtrollslända ska bevaras så att individerna kan föryngras i långsiktigt livskraftiga populationer.

Klockgroda

- Förekomsten av det rödlistade groddjuret klockgroda ska bevaras så att individerna kan föryngras i långsiktigt livskraftiga populationer.

Knubbsäl

- Den totala arealen intakta knubbsälsområden ska vara minst 367,1 ha.
- Knubbsäl ska finnas i området.

Gråsäl (ej inrapporterad ännu)

- Den totala arealen intakta gräsälsområden ska vara minst 367,1 ha.
- gråsäl ska finnas i området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Med hänsyn till topografi, berggrund och markhistoria uppvisar Kullaberg en mångfald av olika naturtyper, ibland med mosaikartad utbredning och i många fall stor dynamik. Endast en del av bergets och havsområdets natur kan identifieras som naturtyper eller habitat enligt Natura 2000, närmare bestämt ca 500 ha terrester miljö och ca 200 ha marin. I flera fall gränsar dessa till naturtyper som genom naturliga eller kulturskapade förändringar kan övergå i Natura 2000-habitat.

Rev, 1170

Naturtypen finns längs den mycket oregelbundna stranden av Kullaberg med uddar, raukar och små öar, vilket gör den svår att avgränsa i detalj. Arealen har därför angivits enligt en schablon som motsvarar ett vattenområde omfattande 50 m ut från strandlinjen. Kullabergs klippväggar stupar på sina ställen brant ner i havet medan på andra ställen är övergången till hållar och block inte lika abrupt. Utanför hårdbottenzonen med hållar och block förekommer därefter sten, skalgrus och enstaka block. Brunalger som sågtång, blåstång, fingerpetare och skräppetare tillsammans med rödalger kräkel, karragentång m fl klär det hårda bottensubstratet. Av faunan kan nämnas bl a sjöstjärnor, hästmusslor, död mans hand, hummer, strandkrabba, krabbtaska och en mängd fiskar. Tumlare, knobbsäl och sjöfågel nyttjar naturtypen.

Naturtypen bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Sublittoral sandbankar, 1110

Större delen av naturtypen ligger på över 20 m djup och längs med den norra sidan av Kullaberg. Detta område har inte basinventerats men sannolikt nyttjas den mjuka botten bl a av förekommande flatfiskar. Tumlare nyttjar området, liksom säl och sjöfågel.

Naturtypen bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Perenn vegetation på sten och grusvallar, 1220

Ansatsen finns att denna naturtyp utvecklas på de klapperstensstränder med rullstenar som finns i alla vikar på Kullaberg. Emellertid är havet alltför oroligt och normalt sveps all vegetation mellan stenarna bort. Fragment av typen uppträder vid Solvik nära Mölle där stranden är bred och därmed stabiliserad. Området används dock som badplats och förutsättningarna kan därför skifta. Bevarandestatusen är därför icke fullgod.

På andra ställen dyker enstaka exemplar av arter upp, som hör hemma i typen som strandkvanne, strandkål och skörbjuggsört.

Vegetationsklädda havsklippor, 1230

I princip karaktäriseras hela nedre delen av bergsbranterna mot havet av denna typ. Arealen är avgränsad på karta, men torde vara större eftersom typen uppträder på underlag som lutar kraftigt. Arter som fårsvingel, trift, strandglim, gulkämpar, kustbaldersbrå, skörbjuggsört, skånkskt oxbär, slätterfibbla, strandflocka, tjärblomster, ljung, kråkbär och saltlav finns. De utgör höga branter som ofta stupar rakt ned i havet, ibland 50–60 m. Dessa partier är sparsamt klädda med örter och gräs eller helt kala, men ovanför branten planar berget ut och är till största delen täckt av tjockare jordlager. Längs nästan hela sträckan är partierna ovan branterna täckta av lövskog med varierande sammansättning. Ännu högre upp tar sedan golfbanan med sina bitvis hårt tuktade gräsmarker vid. Även här uppe på 70–80 m höjd finns fläckvis klipp hållar blottade, t.ex. strax öster om fyren där en sluttande håll hyser en artrik flora av bägarlav *Cladonia*-arter.

Havsklipporna (1230) har icke fullgod bevarandestatus eftersom de är igenvuxna till stor del.

Salta strandängar, 1330

Återigen en typ med mycket liten utbredning, egentligen endast några fragment på spridda ställen. Den kräver finjordinslag och inte alltför kraftig erosion av havsvågor, förutsättningar som saknas på Kullabergs stränder.

Arter som salttåg, rödsvingel, strandkämpar, gulkämpar, strandaster, havssälting, plattsäv, smal käringtand, glesstarr, krypven och gåsört förekommer. De salta strandängarna har fullgod bevarandestatus.

Dystrof sjö (3160)

Två mindre dystrofa sjöar finns på Håkullsmosse. Arter inom naturtypen är sjöfräken, hundstarr, flaskstarr, trådtåg, blåsäv, dvärgbläddra, gäddnate, bredkaveldun, gul svärdsilja, bäcknate och kråklöver, Vattenfladdermus, dvärgpipistrell och större vattensalamander finns i sjön. Sjöarna har båda icke-fullgod bevarandestatus pga igenväxning av vass och sly.

Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen, 4030

Naturtypen täckte för 150 år sedan större delen av berget. Efter att betningen upphört på hedarna och stora arealer skogsplanterats försvann typen under 1900-talet utom på en del av bergknallarna. Undersökningar för 30 år sedan visade emellertid att hedens växtarter också dröjde kvar i gläntor och ljusa skogspartier och att förutsättningarna för en restaurering av heden var goda.

Efter de första åtgärderna dominerade kruståtel och ljung men efterhand har gräsvegetationen blandats upp med hedväxter som stenmåra, jordtistel, backtimjan, blåsuga, hirsstarr, knägräs, tjärblomster, trift, vårtåtel, knippfryle, fårsvingel, grönknavel, ljung, rödven, sandkrassing, ängsvädd, blodrot, liten blåklocka, blåbär, kråkbär och gråfibbla. De restaureringar som sedan genomförts inom ramen för reservatens skötsel har varit framgångsrika även om inte alla områden nått fram till god bevarandestatus ännu. Typen är nu en av de mera utbredda på berget. På sina ställen går berget upp i dagen.

Träd av tall, ek, rönn, björk, ask och bok förekommer men tall och ek dominerar. Flera döda träd och flerstammiga-bukettformade träd finns. Två grova träd av bok och tall finns, den ena är en ihålig bok som meter nästan 3,5 m i omkrets och den andra är tall med mulm som mäter 2,9 m i omkrets. En handfull med andra hålträdd finns också, de flesta med endast påbörjade små håligheter.

Det finns spår efter tillskottsutfodring som helst ska undvikas men som är tillåtligt under den första och sista perioden vid installning.

Ungefär lika stor andel torr hed (4030) har fullgod bevarandestatus som har icke fullgod bevarandestatus. De delar som betas i sydväst (nästan längst ut på spetsen) är fullgoda då ingen gödselpåverkan och de är välbetade men i andra delar är den torra heden igenvuxen.

Enbuskmarker nedanför trädgränsen, 5130

Dessa marker ansluter nära till föregående typ. I samband med att restaureringen av de gamla hedarna fortsätter är det inte omöjligt att enbuskar kommer att sprida sig till öppna hedytor där de inte finns i dag. Därmed kan arealen öka på de ”torra hedarnas” bekostnad.

I samband med hedarnas igenväxning under 1900-talet slöt sig enbuskarna helt inom vissa områden och bildar täta ogenomträngliga buskage. Dessa områden har inte förts till typen men kan på lång sikt i samband med en generationsväxling hos enarna gå över i denna. Samtidigt har dessa buskage betydelse för fågellivet. Det finns 50-200m skogsbryn inom naturtypen.

Arter som brudbröd, backtimjan, knägräs, St. Pers nycklar, knippfryle, ängsvädd, gullviva, stor bockrot, jordtistel finns inom naturtypen.

Träd och buskar som al, ask, björk, björnbär, bok, ek, ros, rönn, slån, vildapel och tall finns men enbuskar dominerar. Det mesta är välhävdat men det finns partier med kraftig lutning som ej hävdas. Det finns knappt några tecken på gödselpåverkan.

All enbuskmark (5130) är igenvuxen eller gödselpåverkad och har icke fullgod bevarandestatus.

Kalkgräsmarker nedanför trädgränsen, 6210

Dessa förekommer fläckvis på bergets sydsluttningar på klipphyllor och i gläntor. Eventuellt har utbredningen tidigare varit större.

Karaktäristiska arter är blodnäva, axveronika, flentimotej, brudbröd, ängshavre, jordtistel, käringtand, backtimjan, backnejlika, småborre, slätterfibbla och bergjohannesört. I typen förekommer en del rariteter som vårviol, ekorrsvingel, kantig fetknopp, rosenlök, bergmynta och glansbräken. Orkideer är däremot inte så vanliga men förekommer på några ställen.

Artinnehållet i vissa marker svarar mot naturtypen Slätterängar i låglandet, 6510, men beteckningen är något missvisande. Det rör sig om torrängsvegetation som ansluter till naturtyperna 6270 och 6210, men med ett starkt inslag av knylhavre. Troligen är områdena störda av oregelbunden betning eller turistslitage. Förekommande arter är rödklint, gulmåra, käringtand, backnejlika, ängshavre, jordtistel, axveronika, slätterfibbla, äkta johannesört, ängssyra, revfingerört och på en lokal rikligt med småborre. På grund av dålig hävd har kalkgräsmarken icke fullgod bevarandestatus.

Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 6270

På Kullaberg finns flera ängsmarker, de går in under artrika silikatsgräsmarker.

Arter som finns är t.ex. rödven, ängsgröe, fyrkantig johannesört, vit- och skogsklöver, ängssyra, svartkämpar, teveronika, rölleka, jordtistel, ängsvädd, darrgräs, knägräs, backnejlika, jungfrulin, backtimjan, ögontröst, nattviol, mandelblomma, liten blåklocka, hirsstarr, pillerstarr, ängstarr, grönvit nattviol, desmeknopp, gulkämpar, fårsvingel, vårbrodd, gulmåra, rotfibbla och tjärblomster. Svampen praktvaxskivling finns också. En liten yta, kallad Jannes lycka, slättras årligen. Här växer bl.a. mycket grönvit nattviol samt stor blåklocka och olika tåg- och frylearter. Nästan all ängsvegetation (6270) har icke-fullgod bevarandestatus pga igenväxning m.m.

Högörtsäng, 6430

Högörtängar förekommer på näringsrikt underlag och behöver störning för att upprätthållas. Detta gäller i synnerhet låglandstypen som utan störning vanligen snabbt växer igen. Arter som finns i naturtypen är löktrav, älggräs, kärrfräken, bäckmärke, strandklo, vattenmynta, brunskära, och ängsbräsma.

Kunskapen om naturtypen i området är bristfällig. Högörtsängarna är igenvuxna och har icke-fullgod bevarandestatus.

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, 7140

På Kullaberg finns denna naturtyp som kärr och gungflyn i anslutning till småsjöar och sedan länge övergivna torvgravar. Gungflyn, utgör mjukmattegolvet med vanligen mossrik vegetation som pga luftvävnad i rotsystemet flyter på vatten eller lös gyttja, inkluderas oavsett torvdjup. På mattor av vitmossa finns flaskstarr, gråstarr, hundstarr, trådtåg, dvärgbläddra, ängsull, kärrviol, kråklöver, brunven, veketåg, spikblad, kärrviol, rundsileshår och blodrot. Eventuellt p.g.a. tillförsel av näringsämnen från luften finns en stor tendens till invandring av träd och buskar (björk, viden), vilket gör att de flesta har icke-fullgod bevarandestatus.

Rikkärr, 7230

Extremrikkärret ligger vid Bergahuset inom en betesmark utmed stranden. Det ligger i en backe och källvatten rinner ned från kärret och vid källan växer kuddar med kalkkällmossa. Andra arter som guldspärrmossa, späd skorpio moss, klotuffmossa, slankstarr, loppstarr, tätört och plattsäv finns också.

Snäckfaunan har inventerats i kärret och 23 arter har hittats varav kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka är mest intressanta, de är också Natura 2000-arter som är med i art- och habitatsdirektivet. Arten kalkkärrsgrynsnäcka finns i kalkrika och källpåverkade miljöer och den utgör en god indikator på extremrikkärr och att kärret har en god hydrologisk kontinuitet. Smalgrynsnäckan är något vanligare än kalkkärrsgrynsnäckan så den är inte rödlistad. Rikkärret har fullgod bevarandestatus.

Havsgrottor (8330)

Det finns ett flertal havsgrottor på Kullaberg men endast tre har totalinventerats genom en basinventering. Vid denna inventering gjordes dessutom en översiktlig inventering av ytterligare sju havsgrottor och man noterade ca 10 potentiella havsgrottor. De sju översiktligt inventerade havsgrottorna ingår nu i det som redovisas för naturtypen – sammanlagt tio havsgrottor.

Det inventerade grottorna ligger på Kullabergs norrsida. Grottorna är antingen helt eller delvis belägna under vattenytan. Två av dem är tunnlar. I de fall där en tunnel klassificerats som grotta beror det på förekomst av ständigt mörklagda delar där miljön anses vara likvärdig med en havsgrotta. Volymen på grottorna ligger mellan 4 - 198 m³. Grottorna omges av urbergets gnejsväggar medan bottarna även har inslag av block och sten. En av grottorna omges inte av urberg utan av block.

Generellt kan sägas att pga vågpåverkan finns ingen tydlig vertikal zonerings däremot finns en zonerings i avstånd från grottmynningen pga ljusinsläpp. Makroalger återfinns enbart i de ljusbelysta delarna av grotterna. I mörkare delar av grotterna är filtrerare den dominerande funktionella gruppen.

Grönalger är sparsamt förekommande; *Cladophora sp.*, bl a *Cladophora rupestris* (bergborsting) har noterats för en grotta. Bland rödalger kan nämnas havsris (*Ahnfeltia plicata*), släke (*Ceramium sp.*), havsstenhinna (*Hildenbrandia rubra*) och karragenalg (*Chondrus crispus*). Brunalgerna fingertare (*Laminaria digitata*) och sågtång (*Fucus serratus* var vanligt förekommande i en grotta men saknades eller var ovanliga i de andra. Vanligt förekommande är vanlig sjöstjärna (*Asteria rubens*) och de kolonibildande nässeldjuren *Laomedea sp.* och *Dynamena pumila*. Brödsvamp (*Halichondria panicea*), som föredrar skuggiga platser, har bedömts vara mer vanligt förekommande inuti havsgrotterna än utanför och som filtrerare kan den vara lämplig som indikator på gynnsam bevarandestatus.

Räfflad havstulpan (*Semibalanus balanoides*) anses lämplig att överväga som tillägg till listan över såväl typiska som karaktäristiska arter pga dess höga förekomst i samtliga inventerade objekt och nära släktskap med den redan listade typiska och karaktäristiska arten slät havstulpan (*Amphibalanus improvisus*). Även blåmussla (*Mytilus edulis*) är vanligt förekommande och både en typisk och karaktäristisk art. På grönsten, t.ex. vid Visitgrottan, kan man finna lavarna *Myriolecis fugiens* och *M. andrewii*, som är nära släkt med varandra och kanske inte artschilda som är sällsynta.

Det saknas kunskap för att kunna bedöma om bevarandestatusen är fullgod eller icke-fullgod.

Lövsumpskog, 9080

Lövsumpskog (9080) utvecklas på Kullaberg i sänkor och svackor och ingår som en mosaik med övriga lövskogar. Trädarterna domineras av al och ask men även asp, björk, bok, ek, hassel, hägg, rönn och sälg förekommer. Nära Arild har det noterats förekomster av vedsvampbagge, albrunbagge och laven glansfläck.

Längst i öster finns en fin lövsumpskog. Det dominerande trädslaget i bestånden är klibbal men även ask förekommer. Träden har medelåldern 50 - 75 år och beståndet är tvåskiktat med rikligt med död ved (över 40 m³/ha. Det finns socklar, källor och senvuxna träd. Naturtypen påverkas av svämning/dränkning.

Den döda veden finns som grov död ved, torraka/torrstubbe, lågakontinuitet och ädellövträd med grova döda delar.

Här saknas grova träd men det finns enstaka gamla träd som är vidkroniga. Beståndet saknar spår av sentida skogsbruk och har fullgod bevarandestatus.

I markskiktet i lövsumpskogarna inom området uppträder älgört, stor häxört, tuvtätel, humleblomster, besksöta, harsyra, buskstjärnblomma, skärmstarr, vattenmynta, strandklo, springkorn, vattenmåra, liljekonvalj, bäckbräsma, kabbeleka, svalört, gullpudra samt ormbunkar som träjon, lundbräken och majbräken och månviol.

Det finns flera 9080 med icke-fullgod bevarandestatus, dessa är unga från 25-50 samt från 50 - 75 år och har oftast lite död ved, de saknar eller har endast enstaka grova träd och gamla träd

men de har alla en tydlig påverkan av sentida skogsbruk. Revidering av reservatsbeslut och skötselplan för att nå gynnsam bevarandestatus för naturtypen är nödvändig.

Näringsfattig och näringsrik bokskog, 9110 och 9130

Bokskogarna har sitt ursprung i kulturskogarna kring Kullagården samt mellan Björkeröd och Himmelstorp. Skötseln av dessa skogar sedan femtio år är naturvårdsinriktad med överhållning, gynnande av äldre träd samt föryngring på mindre ytor för att skapa olikåldrighet. På Östra Kullaberg är dock skötseln mera skogligt inriktad dock med de övergripande naturvårdsreglerna som princip. Revidering av reservatsbeslut och skötselplan är nödvändig för att nå gynnsam bevarandestatus för restaureringsmarkerna. Det kommer att finnas ett nytt beslut under 2018. Sen ska skötselplanen skrivas.

Den **näringsfattiga bokskogen (9110)** finns både i gynnsam bevarandestatus och som icke fullgod bevarandestatus (restaureringsmarkerna). Trädarten som dominerar är bok och björk men asp, ek, rönn och tall finns också.

I det enskiktade bestånd som har fullgod bevarandestatus är träden gamla (126 - 175 år) och det finns enstaka grova träd men tämligen allmänt (2 - 10/ha) med gamla träd, varvid det finns en del senvuxna träd. Många av bestånden med 9110 finns i bergsbranter och i blockig mark. Det finns måttligt med död ved (5 - 15 m³/ha), också grov död ved, torraka/torrstubbe och ädellövträd med grova döda delar.

Markvegetationen speglar väl variationen i bergets markförhållanden. På näringsfattig morän (naturtyp 9110) finns ett uppbrutet vegetationstäckle med vitsippa, kruståtel, blåbär, buskstjärnblomma, harsyra, liljekonvalj, ekorrbar, vårfryle och skogsalm. Koralltaggsvamp och igelkottstaggsvamp finns på död resp levande/död ved inom naturtypen.

I restaureringsmarkerna är träden yngre 51 -76 och 76 -125 år med lite eller måttligt med död ved och antingen saknas grova träd eller finns det tämligen allmänt med död ved.

Näringsrik bokskog (9130) finns bl.a. i bergbranterna med inslag av grönsten och fuktigare mark, där markvegetationen blir mer frodig med vitsippa, flockarun, bok, ask, lundslok, buskstjärnblomma, ekorrbar, gullpudra, gulplister, harsyra, humleblomster, liljekonvalj, lundslok, majbräken, murgröna, myskmadra, , skogsbingel, skogslysing, skärmstarr, springkorn, stjärntmes, storrams, vildkaprifol, stor häxört, lundelm, lundstjärnblomma, lundgröe, hässlebrodd, gulplister, svalört, gulsippa, lundarv och lundviol. På träden växer arter som bokkantlav, klippfrullania och porellor sp.. Igelkottsvamp finns.

Träden domineras av bok och i vissa bestånd också ek men det finns också al, alm, ask, asp, björk, gran, hassel, lönn, rönn och tall.

9130 finns på flera platser i området men det är bara ett bestånd som har fullgod bevarandestatus. Detta bestånd är ca 76 - 125år gammalt, enskiktat och har måttligt med död ved (5-15m³/ha) men tämligen allmänt med grova och gamla träd, vissa är vidkroniga, spärrgreniga träd andra är senvuxna. Död ved finns i form av ädellövträd med grova döda delar, hålträd med mulm, bohål, grov död ved och torraka/torrstubbe.

Orsaken till att den har fullgod bevarandestatus beror på att det endast är svag påverkan av sentida skogsbruk.

Restaureringsmarkerna har gemensamt att de alla har tydlig påverkan från sentida skogsbruk, det finns också endast lite-måttligt med död ved. De antingen saknar grova och gamla träd helt eller så finns det tämligen allmänt.

Näringsrik och näringsfattig ekskog, 9160 och 9190

På samma sätt som bokskogarna speglar ekskogstyperna markernas näringsstatus. Ekskogarna är däremot mera ursprungliga och finns i stor utsträckning på och i anslutning till stupen ut mot havet där de bildar krattskogar.

På näringsfattig mark finns **näringsfattig ekskog (naturtyp 9190)** som på Kullaberg består av morän växer en dominans av träd av björk, ek och tall men även alm, bok och lärk finns.

Fältskiktet består av kruståtel, rödven, vårbrodd, liten blåklocka, hagfibbla, blåbär, ekorrbar, harsyra, liljekonvalj, skogsstjärna, trolldruva, vildkaprifol, vågig sidenmossa, ängskovall, vårfryle, gökärt, buskstjärnblomma och stenmåra. Fjädermossor (Neckera spp.) finns på vissa träd. Svampen rödskölding finns också.

I det beståndet som har fullgod bevarandestatus är medelåldern 126 - 175 år på träden och det är enskiktat. Det finns rikligt med död ved och det finns tämligen allmänt av gamla och grova vidkroniga träd. Det finns endast en svag påverkan av sentida skogsbruk. I det enskiktade beståndet som har icke fullgod bevarandestatus är medelåldern 75 - 125 år och endast lite död ved och enstaka gamla och grova träd förekommer. Detta är anledningen till att det inte är fullgod bevarandestatus.

I de betydligt vanligare **näringsrika ekskogarna (naturtyp 9160)** finns en stor variation av trädarter med ek och hassel som dominerande arter men även al, alm, ask, asp, björk, bok, fågelbär, lind, lönn och sälg. Naturtypen är karaktäristiskt utformad med delvis krattartade skogar i steniga sluttningar.

Där naturtypen är fullgod är skogen tre-flerskiktad, 76 - 125år och det finns endast svaga spår av sentida skogsbruk. Det finns måttligt med död ved. Den döda veden finns som grov död ved, torrakor/torrstubbar, levande ädellövträd med döda delar, hålträd med mulm. Det finns tämligen allmänt med grova vidkroniga, spärrgreniga träd och gamla senvuxna träd.

Flera bestånd med yngre ekar i åldern 50 - 75 år förekommer också. De har alla endast lite död ved och ofta saknas grova och gamla träd och det syns tydligt spår efter sentida skogsbruk.

Bestånden är 1-2-skiktade. Dessa bestånd har icke-fullgod bevarandestatus.

Arter som finns inom naturtypen är lundgröe, buskstjärnblomma, lundslok, bergsslok, bokvårtlav, buskstjärnblomma, getrams, liljekonvalj, gulplister, ekorrbar, sårläka, trolldruva, vildkaprifol, desmeknopp, lundbräsma, stor häxört, lundstjärnblomma, ormbär, skogsbingel, skogslysing, stiftklotterlav, springkorn, hässlebrodd och storrans, långstarr, lundelm, ramslök, lundskafting, myskmadra, månviol, vit-, gul- och blåsippa, lungört, svalört, hålnunneört och stor blåklocka. I öppna partier dominerar ofta björnbär, hallon och träjon. På Kullaberg finns ett stort antal speciella arter av björnbär.

En våraspekt med vitsippa, svalört, hålnunneört, lungört och vårlök förekommer.

Ädellövskog i branter, 9180

I branterna finns naturtypen ädellövskog i branter. Träden som dominerar är al, alm, ask, bok, hassel, lind och lönn men asp, björk, ek och rönn finns också.

Naturtypen finns både med gynnsam bevarandestatus och som restaureringsmark. Beståndet med fullgod bevarandestatus består av en tvåskiktad skog i åldern 76 - 125 år och det finns rikligt med död ved (15-40 m³/ha) i form av torraka/torrstubbe, hålträd med mulm och ädellövträd med grova döda delar samt grov död ved. Det finns enstaka grova träd men då det finns senvuxna träd finns det tämligen allmänt (2 - 10/ha) med gamla träd, speciellt i bergsbranterna.

Ett stort antal mossor och lavar, flera värdefulla arter, t. ex. gullockmossa, lunglav, lönnlav, västlig njurlav, mussellav, barklav, klippzonlav, örtlav och havstulpanlav har dokumenterats. Naturtypens viktigaste förekomst är inom ett grönstensområde på nordslutningen omkring Käringmalen.

Arter som finns inom naturtypen är blåbär, bokkantlav, buskstjärnblomma, gulplister, gulsippa, gökärt, harsyra, liljekonvalj, lundslok, skriftlav, murgröna, myskmadra, månviol, skogsbingel, skogssvingel, storrams, trolldruva, vildkaprifol, desmeknopp, ramslök, lundelm, lundstjärnblomma och västlig hakmossa.

Restaureringsmarkerna är mestadels enskiktade med mindre död ved och utan grova och gamla träd. Åldern varierar från 25 år-125 år men i de äldre bestånden saknas grova träd och död ved. Gemensamt för dem är att någon av dessa parametrar saknas.

Alsumpskog (91E0 eller 9750)

Några små ytor med alsumpskog finns på Kullaberg. Ett litet sumpskogskärr bredvid Jannes lycka söder om Hjorthagen. Där finns al, ask, björk, rönn och gran. Sykomorlönnen har kraftigt fröat av sig och växt upp bland döda askträd. Sumpkärret har massor med grönvit nattviol samt gullviva, gullpudra, sårläka, ormbär, svart trolldruva, kabbeleka och St. Pers nycklar. Kärret har minskat med åren i omfång och det har blivit torrare, kanske rinner det ner mindre vatten från bergkanten och ner mot fägatan mot Jannes lycka. Området växer igen med träd sly och buskar.

Icke naturtyper

Utvecklingsmark mot trädklädd betesmark (9070)

Det finns trädklädda marker som inte är naturtyp idag men som på sikt kan utvecklas till naturtyp. Området ligger i sydost mellan Björkeröd och Himmelstorp (se karta 5).

Idag är det ung ädellövskog (907 på kartan) men tid behövs för att naturvärden som grova träd, senvuxna träd och död ved ska få tid att utvecklas. Idag finns några typiska arter som gullviva och knippfryle.

Observera att det inte finns naturtyp 9070 idag men att det finns utvecklingsmark mot 9070.

Natura 2000 – arter

Stor vattensalamander

Den större vattensalamandern leker på våren i permanenta vattensamlingar. Det är viktigt att vattnet är permanent p.g.a. den långa larvutvecklingen. Lekvattnen bör vara fiskfria eftersom larverna är utsatta för en kraftig predation från fisk. Lekvattnen bör ha en viss vegetation, inte vara för sura samt vara solbelysta så att de blir isfria tidigt på våren och håller en hög temperatur långt in på hösten. Arten behöver också död ved i form av ris eller snår för övervintring. Den större vattensalamandern är specifik i sitt val av landmiljö, vilket gör att arten är känslig för störningar. Antalet lekvatten är okänt, inventeringsinsatser under 2006 lokaliserade ett vatten med arten, undersökning med flaskfångst bör genomföras i de vatten som finns i området. Åtminstone tre dammar bedöms som bra för arten under inventering 2008 då kunde dock inga exemplar hittas.

Kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka

Kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka återfinns i rikkärr (kalkkärr) och kalkfuktängar. Kalkkärrsgrynsnäckan är bunden till öppna kärrmiljöer, medan smalgrynsnäckan kan förekomma inom flera habitat som t.ex. relativt torra ädellövskogar, kalkpåverkade torrbackar och rasbranter. I Sverige har förekomsterna på kalkfuktäng och i kalkkärr minskat i takt med att arealerna av habitaterna minskat. Arterna sprider sig ytterst långsamt, vilket innebär att de är hänvisade till just det område där de lever.

Citronfläckad kärrtrollslända

Citronfläckad kärrtrollslända lever i vegetationsrika dammar, myrgölar, mindre sjöar och i deltaområden, samt i tätt bevuxna vikar av större sjöar. I södra Sverige kan arten lokalt vara tämligen allmän i igenväxande torvgravar. Förekomst av öppna vattenytor är nödvändigt under äggläggningen. Frånvaro av fisk är gynnsamt.

Larverna kläcks till aduler under försommaren och arten har sin flygtid från slutet av maj till mitten av juli. Vädret avgör under vilken del av som-maren som den största aktiviteten råder.

Tumlare

Tumlaren är en liten tandval där vuxna djur vanligtvis är 1,4-1,7 m långa. I svenska vatten förekommer tre genetiskt distinkta populationer av tumlare och utav dem är det främst Bälthavspopulationen som nyttjar havsområdet runt Kullaberg. Tumlaren är dock en migrerande art som rör sig över stora områden. Det finns därför inga exakta populationsgränser. Forskning och andra observationer visar att tumlare finns runt Kullaberg under hela året och man ser även kalvar, t o m mycket unga sådana, vilket tyder på att de föds där eller i närheten.

Tumlaren har ett högt energibehov (särskilt vuxna honor pga dräktighet (ca 10 mån) och digivning (ca 10 mån) och är starkt knuten till produktiva områden, t ex utsjöbankar och uppvällningsområden. Vanligen rör sig tumlaren i områden med djup på mellan 20-200 m men honor med kalvar kan gå in på grundare vatten – ända in på 1,5-2 m djup.

Tumlaren följer till viss del sina bytesdjurs vandringar. Fet stimfisk, eller den art som har högst energiinnehåll för tillfället men även bottenlevande fisk står på menyn. Morfologin hos Bälthavspopulationen tyder på att den inriktat sig mer på bottenlevande arter.

Tumlare blir könsmogna vid 3-4 års ålder men endast 25-30 % av honorna blir så gamla att de lyckas föda upp en kalv. Från det att kalven föds under försommaren och till dess att den slutat dia är den tätt knuten till sin moder för sin överlevnad. Arten är förhållandevis kortlivad och har en låg reproduktionsförmåga vilket gör den mycket känslig för människoorsakad dödlighet.

Tumlaren är helt beroende av sin hörsel för att överleva. Den använder sig av ekolokalisering för att kommunicera, navigera och att hitta föda. Detta gör den mycket känslig för buller dvs alla former av ljudstörningar inklusive ekolod från båtar.

Tumlaren har inte fullgod bevarandestatus. I den senaste rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet är statusen angiven som dålig (U2) i både den atlantiska och baltiska regionen.

Knubbsäl

Det finns tre delpopulationer av knubbsäl i svenska vatten; där den i Kattegatt och södra Östersjön också är den som rör sig i dessa vatten. Populationstillväxten på knubbsäl där det även finns gott om gråsäl är lägre än där den själv dominerar. Knubbsäl har svårare att hävda sig mot gråsäl och är också mer stationär. Det produktiva havet runt Kullaberg nyttjas som födosöksområde för knubbsäl som är vanligt förekommande. Ofta ses de en och en men ibland kan 2-3 individer vara i närheten av varandra. Kut tillsammans med sin mor har observerats. Knubbsäl kan även ses ligga och vila på land inom Natura 2000-området.

Populationsnivåerna är långt ifrån de nivåer som fanns innan de hårda jaktkampanjerna, bl a med skottpengar, som bedrevs på 1800- talet och en bit in på 1900-talet, med efterföljande skador pga miljögifter och epidemier.

Honorna blir könsmogna vid 3-4 års ålder och får sin första kut i genomsnitt vid dryga 4 år. Kutpälsen fälls normalt strax efter födseln vilket är en anpassning till att ungen ska kunna simma och dyka nästan direkt. Digivningen vara 3-4 veckor och en kraftig viktökning sker. Efter det lämnar kuten modern.

Pälsbyte på vuxna djur tar några veckor och sker fr o m senare delen av juli in i augusti. Under denna tid tillbringar djuren en stor del av tiden på land.

Knubbsälen är opportunist i sitt födoval och lever av ett stort antal fiskarter som i huvudsak fångas i anslutning till vegetationsfria grunda mjukbotten. Den har svårare att fånga fisk i områden med vegetation. Studier har visat att olika flatfisker dominerar markant i födoval. Torsk och tobis är andra viktiga bytesfisker.

Knubbsäl bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Gråsäl

Arkeologiska fynd visar att gråsäl dominerade på västkusten fram till medeltiden. Den utrotades i Skagerrak redan på 1750-talet men fanns kvar i Kattegatt in på 1900-talet. Den målmedvetna historiska jakt som bedrivits gör att arten numera framför allt förekommer i Bottenhavet och i egentliga Östersjön. Funt Falsterbohalvön och i Kattegatt ökar antalet individer även om man norr om egentliga Östersjön fortfarande påträffar endast enstaka gråsäl i knubbsälkolonierna.

Unga gråsäl rör sig över stora områden och bland vuxna individer finns det stor variation i rörelsemönstret. De gråsäl som lever i Östersjön föder kuten på land eller i förekommande fall på is i mars, i vissa fall redan i februari. I Bohuslän och Nordsjön föds kuten på hösten. Vid födseln kan inte kuten simma vilket har gjort arten lättare för människan att döda än knubbsälen. Gråsäl äter all slags fisk. Strömming/sill dominerar men även skarpsill, sik och flundror är vanliga födoarter.

Gråsäl bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Fåglar

Kullaberg är också utsett till SPA-område enligt fågeldirektivet. De fågelarter som särskilt bör skyddas är:

Brun kärrhök, *Circus aeruginosus* - A081

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar i området och är starkt knuten till vassrika eutrofa slättsjöar. En förutsättning för häckning är att det finns tillgång på tät gammalvass eller liknande vegetation att bygga boet i. Jaktutflykter över åker- och ängsmark kan utsträckas åtskilliga kilometer från boplatser. Arten är inte rödlistad.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att brun kärrhök ska finnas kvar i livskraftiga populationer och dess utbredningsområde ska inte minska. Den bruna kärrhökens livsmiljö med vassrika eutrofa slättsjöar ska finnas kvar eller öka sin areal så att den bruna kärrhökens behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses.

Artspecifika hot

Minskad tillgång på bladvass kan försämra möjligheter att bra boplatser. Bekämpningsmedel och miljögifter har en viss negativ effekt. För övrigt bedöms inga direkta hot föreligga.

Artspecifika bevarandeåtgärder

Inga speciella åtgärder bedöms krävas för närvarande. Arten är förhållandevis fördragsam och flera par häckar nära vandringsleder och bebyggelse.

Havsörn, *Haliaeetus albicilla* - A075

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Havsörnen är till stor del knuten till vatten för sitt näringssök (havsmiljö, större insjöar, och vattenmagasin). Under häckningssäsongen är fisk den dominerande födan, men den tar även fågel och medelstora däggdjur. Under övriga delar av året dominerar fågel och fisk, där andelen kadaver är förhållandevis stor. De bygger stora, omfångsrika och tunga bon och kräver därför kraftiga träd (i första hand tall) för boets placering. Botrådets medelålder längs ostkusten är minst 160 år. Arten är rödlistad som NT (Nära hotad)

Artspecifika bevarandemål

Målet är att havsörnen ska finnas kvar i livskraftiga populationer och dess utbredningsområde ska inte minska. Havsörnens livsmiljö i anslutning till vatten ska finnas kvar eller öka sin areal så att havsörnens behov av föda och skydd tillgodoses.

Artspecifika hot

Det finns ”nya” miljögifter som åter kan förvärra situationen. T.ex. vet man ännu inte hur och om bromerade flamskyddsmedel påverkar organismerna i havsmiljön. Exploatering av häckningsområden genom skogsbruk, fritidsbebyggelse, vindkraftverk etc.

Ökad tillgänglighet och störningar vid bona (nya skogsbilvägar och andra vägar, fler klättrare och fritidsbåtar, snöskotrar, ökat friluftslivetc.). Illegal förföljelse som fortfarande förekommer. Ett högst tänkbart framtida hot är bristen på lämpligt botråd.

Artspecifika bevarandeåtgärder

Boplatser för havsörn bör alltid skyddas från skogsbruksåtgärder genom naturvårdsavtal eller liknande.

Under häckningsperioden 1 januari–15 augusti bör ingen avverkning eller annan störande verksamhet ske närmare än 500 m från boplatserna. Skogsbilvägar, vandringsleder eller raststugor bör ej anläggas närmare bon än 500 m. Vid slutavverkning bör en skyddszon på 100 m runt boplatserna lämnas intakt. För att trygga en succession av lämpligt botråd för kommande generationer av havsörnar behöver ett betydligt större antal s.k. evighetsträd sparas vid avverkningar redan idag.

Spillkråka, *Dryocopus martius* - A236

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråkan förekommer tämligen allmänt till sparsamt över hela Sverige. Sedan slutet av 1990-talet fram till 2014 har spillkråkan minskat med 20-30%. Spillkråkan lever i barr- eller

blandskog men även i ren lövskog (t.ex. bokskog). De tätaste populationerna förefaller finnas i äldre, variationsrik blandskog med gott om död ved och gamla träd. De är alltid beroende av grova träd för häckningen. Mejslar på våren (mars-maj) ut ett stort bohål i levande eller döda träd med stamdiameter på minst 30-40 cm i brösthöjd. Häckar relativt ofta även i gamla bohål. Födosoöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m. (gärna i rotrötad gran efter hästmyror), inte sällan på kalavverkade ytor. Vanligtvis stannfågel inom reviret året om. Vissa år sker tendenser till flyttningsrörelser. Viktigaste predatorer är mård (särskilt ungar i boet) och duvhök.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att spillkråka ska finnas kvar i livskraftiga populationer och dess utbredningsområde ska inte minska. Spillkråkans livsmiljö med gammal bland- eller lövskog med gott om död ved och gamla träd ska finnas kvar eller öka sin areal så att spillkråkans behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses. Spillkråkan häckar troligen med 1-2 par samt rastar i området.

Artspecifika hot

Även om arten klarar sig i områden med intensivt trakthyggesbruk är modernt skogsbruk oftast det största hotet, här i Kullaberg är dock ökad besöksfrekvens med störningar ett större problem. Den bör också vara missgynnad av de allt tätare skogarna, efter hand som spåren av skogsbeten och extensiva plockhuggningar försvinner. En viss kompensation för spillkråkan utgör det ökade födounderlag av vissa myror (främst hästmyror) som blir följderna av hyggesbruk och ökad tillgång på varma hyggeskanter och bryn. Inom vissa områden finns dock troligen brist på lämpliga (framför allt grovstammiga) boträd varvid häckningen måste ske i samma träd flera år i följd. Detta kan innebära ökad risk för boplundring av mård, som uppenbarligen lär sig var äldre bohål finns. Den sentida minskningen är oroande, liksom den glesa förekomsten i Norrland. Spillkråkan missgynnas troligen starkt vid stubbrytning.

Artspecifika bevarandeåtgärder

Asp eller döende träd sparas. Sumpgranskog, vilka i allmänhet har en lång kontinuitet och består av olikåldriga träd, ska lämnas intakta. Död ved, även i anslutning till hyggen, är viktiga födosoöksplatser och kvarlämnade högstubbar är därför positivt. Kanalisering av besökare till andra områden utan spillkråka behövs.

Storlom och Smålom, *Gavia arctica* och *Gavia stellata* - A002 och A001

Arternas förekomster är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storlommen häckar över stora delar av landet, dock ej här på Kullaberg samt Öland och Gotland. De är Fiskätare; små ungar kan också matas med vattenlevande insekter. Arten är skygg vid boet, men stor variation i störningskänslighet finns för olika par.

Smålom häckar inte i Skåne men rastar vid kusten. Smålommen övervintrar nästan uteslutande till havs, och flertalet svenska fåglar har en sydvästlig sträckriktning till övervintringsområden i Skagerack, Kattegatt och Nordsjön, med enstaka återfynd längre söderut. Under vintern är smålommen den vanligaste lommen i västra Europas havsområden. Den verkar övervintra i mer landnära vatten än storlommen, och sällan i områden med över 30 m djup. Eftersom smålommen snävt inriktar sitt födosök mot lax- och mörtartad fisk upptill cirka 20 cm, är den mer sårbar än storlommen för de ekologiska förändringarna i sura vatten. Vidare har

förhållandevis höga kvicksilverhalter i uppmätta i smålomsägg insamlade i södra och mellersta från Sverige, och på basis av uppgifter om de vattenkemiska förhållandena i ett urval fiskesjöar har man nyligen bedömt att kanske 30 % av dem är sårbara för exponering för kvicksilver som via nederbörd har deponerats på land och därefter urlakats till grund- och ytvatten och samtidigt metylerats. Det är oklart hur olika dödsorsaker under flyttningen och övervintringen bidrar till hotbilden, men bland återfynd av ringmärkta smålommar utgör oljeskador och fångst i fiskredskap de dominerande dödsorsakerna.

Smålom är rödlistad som Nära hotad (NT) men storlommen är inte rödlistad.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att lommarna (små- och storlom) ska finnas kvar i livskraftiga populationer och dess utbredningsområde ska inte minska. Lommarnas livsmiljö med landnära vegetationsrika vatten samt på öar ska finnas kvar eller öka sin areal så att lommarnas behov av föda och skydd tillgodoses. Smålommen rastar med 300-500 ex och storlommen rastar med 5-10 ex.

Artspecifika hot

Ruvningsperioden tycks vara en kritisk fas. Störningar från friluftsliv (sportfiske, bad, båtsport) kan försämra kläckningsframgången genom att lommen tillfälligt lämnar boet varvid äggen lämnas tillgängliga för predatorer eller utsätts för höga eller låga (letala) temperaturer. Svallvågor från motorbåtar kan medföra att äggen spolats ur bona. Vattenståndsvariationer till följd av reglering kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i sin tur ökar risken för mänskliga störningar. Dödligheten bland vuxna lommar har sannolikt ökat genom användandet av nylonnät för fiske. Höga halter av kvicksilver har uppmätts i lomägg från Västsverige och ett samband med häckning i försurningspåverkade sjöar kan inte uteslutas.

Artspecifika bevarandeåtgärder

För smålommen behöver vi bättre förståelse om frågor kopplade till exponering för kvicksilver via födointaget; mot bakgrund av att smålommen befinner sig i toppen av en akvatisk näringskedja, uppgifter om högt kvicksilverinnehåll i äggen, ökande kvicksilverhalter i insjöfisk sedan 1990-talet samt att många fiskesjöar har bedömts vara sårbara för exponering av kvicksilver.

Sångsvan, *Cygnus cygnus* - A038

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring. Arten har ökat nästan explosionsartat efter början av 1900-talet, då den närmade sig utrotning på grund av bl.a. jakt. Den sydsvenska populationen (i Skåne från 1940-talet) härstammar sannolikt delvis från svanar som släppts ut från djurparker och fågeldammar. Ej rödlistad.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att sångsvanen ska finnas kvar i livskraftiga populationer och dess utbredningsområde ska inte minska. Sångsvanens livsmiljö med grunda vegetationsrika vatten ska finnas kvar eller öka sin areal så att sångsvanens behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses.

Sångsvanen häckar med enstaka par och rastar 10-20 ex.

Artspecifika hot

Ingen hotbild finns för närvarande.

Artspecifika bevarandeåtgärder

Områdena bör ses över regelbundet och anpassas efter eventuella ändringar i hur de nyttjas av sångsvanar och andra andfåglar. I vissa fall kan det vara motiverat att lämna spannmål för att styra svanarna, och på det viset minimera skador på jordbruket.

Trädlärka, *Lullula arborea* – A246

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Trädlärkan är en flyttfågel som återvänder till Sverige i mars – april och flyttar söderut i slutet av september – oktober.

Födan består mest av insekter men även frön förekommer.

Trädlärkan är i dagsläget inte rödlistad. Beståndet har i 30 år ökat med 100 – 200 %, men trenden har stabiliserats under de senaste 10 åren.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att trädlärkan ska fortsätta rasta i området. Dess utbredningsområde ska inte minska. Trädlärkans livsmiljö bestående av torr och öppen skogsmark, hedmarker och hedartade hyggen med frötallar ska finnas kvar eller öka sin areal så att trädlärkans behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses. Trädlärkan rastar med enstaka ex. här.

Artspecifika hot

Att arten vid en eventuell andra häckning häckar sent gör att den kan vara känslig för störning, t.ex. från nötkreatur, så sent som i juni.

Igenväxning och igenplantering av artens livsmiljöer är stora hot för artens fortlevnad.

Artspecifika bevarandeåtgärder

Inga artspecifika bevarandeåtgärder bedöms för närvarande krävas utöver sådana generella åtgärder som förhindrar att artens livsmiljöer växer igen.

Törnskata, *Lanius collurio* - A338

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Törnskatan behöver tillgång på öppna marker (främst jordbruksmark, men även kalhyggen) med rik insektsförekomst på varma, solbelysta lokaler. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i form av blommande och bärande buskar (t.ex. nypon, slån eller björnbär) i kombination med öppna partier, t.ex. kortbetade gräsytor.

På jordbruksmark föredrar törnskatan en mosaik av betade och mindre hårt betade ytor där artdiversiteten för växter och insekter är hög.

Optimala hyggen för törnskatan karaktäriseras av hyggen utan fröträd och/eller högskärmar, d.v.s. den gamla typen av hyggen. Generellt får törnskatan fler ungar på hyggen än på jordbruksmark beroende på lägre predation. Törnskatan föredrar hyggen som planteras med gran. Dessa nyttjas till cirka 15 år efter planteringen. Från Dalarna och norrut är hyggen den viktigaste biotopen för törnskatan.

Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 5 ha.

Törnskatan övervintrar i tropiska östra och södra Afrika.

Artspecifika hot

Det största hotet är den under lång tid minskande tillgången på lämpliga häckningsmiljöer; igenläggning av jordbruksmark i skogs- och mellanbygderna, minskad hävd av naturliga, ogödslade betesmarker, allt mer rationell skötsel av kvarvarande marker och avsaknad av brandfält i skogslandskapet.

Törnskatan förekomst är kopplad till rik insektsförekomst som i sin tur är kopplad till hög artdiversitet av blommande växter. Enbart kortbetade marker är således inte optimala för törnskator. Kraftig torka under en lång rad av år i övervintringsområdena i södra Afrika kan bidra till tillbakagången.

Bevarandemål

Arten ska fortsätta att häcka i området. Nu häckar arten med 5-10 ex.

Artspecifika bevarandeåtgärder

Studier har visat att cirka 10–15 % av en betesmarks yta bör täckas av enbuskar och lövbärande taggbuskar som slån, ros och hagtorn för att törnskatan ska trivas. Nuvarande föreskrifter för miljöstöden poängterar vikten av att röja bort taggbuskar av igenväxningskaraktär, vilket i praktiken innebär att majoriteten av de lövbärande taggbuskarna röjs bort. Detta missgynnar törnskatan starkt. Dessa miljöstöd bör vara utformade så att törnskatans krav på lämpliga taggbuskar för bobygge tillgodoses. Det krävs mer forskning för att utröna den relativa betydelsen av jordbrukets intensifiering, habitatminskning i flytt- och övervintringsområden

samt bopredation för törnskatans populationstillväxt. Drastiska åtgärder som jakt på bopredatorer kan i nuläget inte anses vara befogade.

Mindre flugsnappare - *Ficedula parva* (A320)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Mindre flugsnappare häckar i tät, ogallrad högvuxen blandskog på fuktig mark, men även i ädellövskog och i barrskog. Mindre flugsnapparen förekommer nästan uteslutande i ogallrad, minst 50-årig skog. Sådana skogar påträffas ofta i blöt eller fuktig terräng, t.ex. nära stränder, kärr eller bäckar. En tänkbar orsak till att så många häckningslokaler är belägna på delvis vattenrika skogsmarker är att dessa skogar fortfarande i relativt många fall är eftersatta av skogsbruket (ofta privata skogsägare som inte har gallrat eller dränerat i någon större utsträckning). Krontäckningsgraden är i allmänhet hög, vilket medför att häckningsbiotoperna får en dunkel, mörk karaktär, och andelen död ved är ofta hög. Arten kräver inte stora ogallrade skogsbestånd (några hektar räcker). I Sverige förekommer mindre flugsnapparen i två vitt skilda skogstyper, dels i ädellövskog (bl.a. bokskog), dels i barrblandad lövskog – ibland nästan ren barrskog. Busk- och fältskiktets täckningsgrad förefaller inte vara av någon avgörande betydelse. Boet placeras i en öppen hålighet i träd, t.ex. där en gren ruttnat bort, bakom ett barkstykke, i ett gammalt hackspettbo eller tillfälligtvis även i holk, på en höjd varierande mellan 1,5–8 m ovan mark. Normalt flyttar arten mot sydost i augusti-september, troligen till västra Indien och Pakistan.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att mindre flugsnappare ska rasta regelbundet samt möjligen häcka i området och arten ska förekomma i livskraftiga populationer. Dess utbredningsområde ska inte minska. Den mindre flugsnapparens livsmiljö bestående av tät, ogallrad högvuxen blandskog på fuktig mark, men även i ädellövskog och i barrskog ska finnas kvar eller öka sin areal så att dess behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses.

Artspecifika hot

- Avverkning (Stor negativ effekt)
- Dikning/torrläggning (Viss negativ effekt)

Artspecifika bevarandeåtgärder

Naturvårdshänsyn tagna av skogsbruket innebär konkret att mängder med små områden (gärna även större) av igenväxningssuccessioner bevaras intakta (t.ex. tidigare hagmarker), att man inte avverkar, gallrar eller dikar i sumpskog, al- och björkkärr eller liknande "ovårdade" skogsbestånd, liksom att man även sparar äldre, opåverkade bestånd längs bäckar, stränder, raviner eller i annan svårframkomlig terräng.

Nattskärre - *Caprimulgus europaeus* (A224)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Nattskärnan är den enda nordeuropeiska representanten för en stor grupp av nattaktiva, insektsätande fåglar. Dagtid sitter nattskärnan inaktiv och förlitar sig på sin kamouflagefärgade dräkt för att undgå upptäckt. Nattskärnan är under häckning och näringssök hänvisad till öppna eller glest trädbevuxta miljöer. Inom huvuddelen av det svenska utbredningsområdet är gles talldominerad skog och hyggen (>2 ha) de dominerade häckningsbiotoperna. Uppskattningsvis finns mer än 90 % av det samlade beståndet i den typen av miljöer. De bästa reviren finns i områden med varierat landskap och gynnsamt lokalklimat, ofta i gles hedtallskog eller hållmarkstallskog men i sydligaste Sverige finns en betydande del av beståndet (ca 50 %) i löv- och blandskog. Nattskärnan anländer till Sverige i slutet av maj eller i början av juni. Nattskärnorna lämnar landet redan i augusti-september. Nattskärnan har liksom tornseglaren ett mycket stort gap.

Födan utgörs främst av nattaktiva fjärilar, skalbaggar, tvåvingar och andra insekter - nattskärnan är opportunist och utnyttjar de mest talrika bytesdjuren. Nattskärnan kan födosöka i många olika miljöer, t.o.m. över öppet vatten och öppna ängsmarker. Nattskärnan är en långdistansflyttare som övervintrar i Afrika söder om Sahara.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att nattskärnan ska fortsätta häcka i området och förekomma i livskraftiga populationer. Dess utbredningsområde ska inte minska. Nattskärans livsmiljö bestående av öppna eller glest trädbevuxta miljöer ska finnas kvar eller öka sin areal så att trädlärkans behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses.

Artspecifika hot

I skogslandskapet handlar hoten mot nattskärnan om negativa förändringar i form av gradvis allt tätare bestånd, en kraftigt ökad andel gran på tallens och lövskogens bekostnad samt omfattande skogsdikning som lett till att många områden med lågproduktiva skogliga impediment omvandlats till täta produktionsbestånd. Som en viss ersättning för forna tiders öppna skog har vi fått det storskaliga införandet av kalhyggesbruket (med eller utan lämnade överståndare) som skapat viktiga, om än relativt kortlivade, ersättningsmiljöer för nattskärnan och flera andra arter, i form av hyggen och unga planteringar. Hyggen utnyttjas normalt 7-10 år efter avverkning, d.v.s. fram tills det att plantorna vuxit sig så stora att marken helt skuggas ut. I takt med att variationen och småmiljöerna i landskapet försvinner blir det allt svårare för nattskärnan. Möjligheterna att opportunistiskt utnyttja svärmande insekter i olika miljöer är så gott som helt borta i dagens ensartade skogslandskap

Artspecifika bevarandeåtgärder

Det innebär bortröjning av lövuppslag och gallring för att förhindra att skogen ska bli för tät och fuktig. För att skapa jordblottor och lämpliga boplatser krävs det i många fall markberedning och bekämpning av kruståteluppslag.

Pilgrimsfalk - *Falco peregrinus* (A103)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Pilgrimsfalk häckar mestadels i klippbranter i södra hälften av Sverige, men i norra Norrland även på blöta myrar. Födan består uteslutande av fåglar. Födovalet varierar efter bytestillgång och artsammansättning inom jaktreviren, men duva och skrattnås utgör fortfarande stapelfödan för många falkpar i södra Sverige under häckningstid.

Inom större delen av sitt utbredningsområde minskade arten starkt under 1950- och 60-talen till följd av ökad giftspridning inom jord- och skogsbruk. Det var framför allt införandet av nya fettlösliga insektsbekämpningsmedel i form av bl.a. DDT, aldrin och dieldrin, som påverkade falkarna negativt antingen genom försämrad reproduktion eller genom ökad mortalitet. Arten hade sannolikt försvunnit helt från södra Sverige om inte aktiva faunavårdsåtgärder inletts med avel, utsättning av ungar och maskinkläckning av giftskadade ägg inom

Naturskyddsföreningens "Projekt Pilgrimsfalk". Pilgrimsfalken häckar i Sverige främst i branta klippväggar, där äggen läggs på en ofta svåråtkomlig klipphylla. Ibland utnyttjas korp-, fiskgjuse-, kungsörn- eller fjällvråkbö. Under 2000-talet har en del falkpar etablerat sig i städer. Pilgrimsfalkens primära krav på boplatz är en från människan någorlunda ostörd miljö samt en god bytestillgång. Styrande i valet av häckningsplats är också förekomsten av predatorer som berggub, kungsörn, mård och räv. Häckande par är mycket traditionsbundna och återvänder år efter år till samma häckplats. Återbesättning av falk sker i många fall i klippstup som varit övergivna under 50 till 70 år. Pilgrimsfalken är huvudsakligen en flyttfågel och lämnar häckningsplatserna under aug.-sept. Vissa par och ensamma falkar övervintrar regelbundet i södra Sverige, ofta i hamnområden i städerna där de finner en lättexploaterad födokälla i form av duvor, kajor, måsar m.m.

Artspecifika bevarandemål

Målet är att pilgrimsfalk ska fortsätta häcka i området och förekomma i livskraftiga populationer. Dess utbredningsområde ska inte minska. Pilgrimsfalkens livsmiljö bestående av branta ostörda klippor ska finnas kvar eller öka sin areal så att pilgrimsfalkens behov av häckningsplatser, föda och skydd tillgodoses. Arten häckar med 1-2 par i området.

Artspecifika hot

Jakt/insamling (Viss negativ effekt)

Pilgrimsfalken är idag totalfredad i hela Europa men trots det skjuts falkar fortfarande i t.ex. Frankrike. Den begränsade illegala jakten bedöms dock inte vara av sådan omfattning att den längre hotar arten. I samband med att pilgrimsfalken blir vanligare i södra Sverige kan en förnyad konflikt uppkomma med brevduveföreningar som i falkarna ser en fara mot brevduvesporten.

För små populationer kan också äggsamling och stöld av ungar för falkenerarändamål få stor betydelse. I Sverige, Danmark och Finland är det förbjudet att jaga med tama rovfåglar men inom övriga EU-länder är jaktformen tillåten. Falkenerarsporten är utbredd i Tyskland, Holland, Belgien, Frankrike, England och Spanien. Förslag har diskuterats inom EU om bl.a. förbud för produktion av hybridfalkar vilket falkenerarorganisationer motsatt sig. I Tyskland kommer en ny lag att begränsa möjligheterna att jaga med hybridfalkar för att minska risken med hybrider i naturen.

Miljögifter och bekämpningsmedel (Stor negativ effekt)

Samtidigt som halterna av de traditionella miljögifterna minskat har nya ämnen hittats i falkäggen. Till dessa hör bl.a. polybromerade flamskyddsmedel (PBDEs) som används som tillsatsmedel i plaster samt för behandling av tyger. En analys av svenska pilgrimsfalks ägg insamlade 1987-1999 visade på höga halter av flamskyddsmedel. Perfluoroktansulfonat (PFOS), som används i flera kemisk-tekniska produkter och har främst påträffats i den marina näringskedjan. PFOS har också påträffats i ägg av falkar från södra Sverige. Ämnet stör tillväxt och påverkar reproduktionen.

Mänsklig störning av art (Viss negativ effekt)

Bergsklättring, drönare, vattenskoter, snabbgående båtar m.m. kan negativt påverka falkarna både direkt (störning, förföljelse) och indirekt (förändrad eller försämrad bytestillgång). I södra Sverige uppstår allt fler konflikter mellan alpinist-/klättringsklubbar och bevarandebeslutet för pilgrimsfalk. Falken väljer ofta de brantaste och mest svårtillgängliga klippstupen vilka också lockar bergsklättrare.

Klimatförändringar (Viss negativ effekt)Artspecifika bevarandeåtgärder

Eftersom både pilgrimsfalk och dess bytesdjur är migrerande och rör sig inom och utom Europa är det önskvärt med ett ökat europeiskt samarbete för att kartlägga giftkällor och spridningsvägar för bl.a. flamskyddsmedel. En möjlighet till samarbete finns inom EURAPMON (EU Raptor Monitoring Network) vars syfte är att koordinera övervakning av rovfågelsbestånden inom 15 EU-länder samt att initiera forskning på bl.a. miljögiftsområdet. I samband med den snabba vindkraftsutbyggnaden inom bl.a. Västra Götalands län har det uppstått alltfler konflikter med fågelskyddsintressen, bl.a. vad gäller risken för kollision med rotorblad och vad gäller störning. Under häckningstiden uppvisar falkarna en mycket hög närvaro inom en zon med 2 km radie från boplatserna. Undvik därför att placera vindparker på bergshöjder med utpräglade rasbranter och klippstup och iaktta en skyddszon på 2 km från häckningsplatserna.

Lägg inte anläggningsvägar nedanför eller ovan klippbranter.

Svenska representanter i internationella sammanhang bör verka för att lagstiftning och tillämpning inom EU bör skärpas när det gäller falkenerarsporten, samt att verka för att produktion och användande av hybridfalkar förbjuds inom EU.

Om störning från friluftslivet uppstår vid en häckningsplats, t.ex. sportfiske under branter med häckande pilgrimsfalk eller eldning/rastning/övernattning ovan stup med varnande pilgrimsfalk, bör beslut om tillträdesförbud under häckningstid tas i form av beslut om fågelskyddsområde såvida inte störningen kan avstyras på frivillig basis. Klättrare bör följa Svenska Klättringsförbundets rekommendationer över vilka berg man kan klättra i under häckningsperioden mars-juli. Var uppmärksam på varnande rovfåglar (tornfalk, pilgrimsfalk, fjällvråk, kungsörn) och berggöv samt korp vid klättring i branter under våren, avbryt i så fall klättring och välj annat berg.

Falkpopulationerna i både södra och mellersta Sverige har efter 2005 uppvisat en positiv trend

och utsättning av falk bedöms endast ha marginell betydelse. Avveckling av avelsprogrammet vid Nordens Ark påbörjades 2006 och beräknas vara helt avslutat 2013. Undvik att genomföra skogsvårdsåtgärder (röjning, avverkning) i närheten av branter under pilgrimsfalkens häckningstid (södra Sverige mars-juli).

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan listas exempel på reella eller potentiella hot mot områdets bevarandevärden. Både sådana verksamheter eller åtgärder som typiskt sett kan förväntas påverka området och mer generellt formulerade hot utgående från vad som kan motverka bevarandemålen redovisas. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

Kullabergs landdel

- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning. Behandling av golfgreenerna med olika kemikalier kan eventuellt inverka på omgivningarna.
- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen. Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott. Igenväxning av klipporna är stor, pga artrikedomen är det angeläget att gallra och röja branterna, främst på sydsidan och där kalkgynnad vegetation finns.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt. Exploatering för turism
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.

- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Störningar av djurlivet genom ökad besöksfrekvens. Vissa delar av kustlinjen mellan Josefinelust och Djupadal samt öster om fyren bör få beträdnadsförbud under häckningstid.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved. Plockning eller annan exploatering av den värdefulla floran i området samt illegal insamling av ägg från fåglar.
- Luftburet kvävenedfall som påverkar vegetationen på öppna hedar och myrmarker.
- Spridning av invasiva arter. Minken är ett påtagligt hot mot fågellivet. Sykomorlönn är ett hot mot vissa naturtyper.

Större vattensalamander hotas av habitatförstöring i landskapet i form av dränering, dikning, igenläggning av dammar. Igenväxning som beskuggar dammar för lek- och yngelstadierna äventyrar populationernas fortlevnad. Intensivt betestryck kan dock också skada dammarna med övergödning och alltför mycket tramp i strandzoner som följd. Välstädade betesmarker erbjuder dessutom inga övervintringsplatser för den större vattensalamandern, som normalt endast rör sig inom en radie av 100 meter. Balansgången är med andra ord fin mellan solbelysning av dammarna och träd- och buskförekomst inom en 200-metersradie runt dammarna. Förekomst av spridningskorridorer i form av buskar mellan dammarna är förutsättning för fri rörlighet för områdets groddjur.

Åtgärder som påverkar hydrologin samt igenväxning är allvarliga hot mot smalgrynsnäckan och kalkkärrsgrynsnäckan. Andra hot mot snäckorna är bl.a. kvävenedfall med påföljande vegetationsförändringar, För hårt betestryck och tramp samt kraftiga och felaktigt utförda röjningar och för smalgrynsnäckan avverkning i ädellövskogar och uthuggning av lövvegetation i rasbranter.

Citronfläckad kärrtrollslända hotas av beskuggning av småvatten genom tillväxt av skog är en sannolik hotfaktor mot enskilda populationer. Arten är starkt gynnad av solexponering. Eutrofiering där vegetationen blir så tät att inga vattenspeglar återstår är negativ för arten men detta är ingen stor påverkansfaktor i Sverige. Igenläggning av småvatten och exploatering av mark är ett hot i urbana områden.

Fåglarnas hot, se nedan under Kullabergs havsdel.

Kullabergs havsdel

Samspelet mellan de olika typerna av botten inom Natura 2000-området, bottenfaunan och vegetationen, fiskfaunan, fågellivet och de marina däggdjuren är av stort ekologiskt intresse. Dessa samspel kan lätt påverkas av olika hotfaktorer, vilket gör att området med dess strukturer och typiska arter tillsammans utgör en ekologiskt känslig enhet.

Markexploatering/påverkan och buller:

Alla typer av exploateringsföretag; anläggningsarbeten, byggnation, sprängning, grävning, schaktning, muddring, utfyllnad, täkt av sediment eller sten, förankringar av olika slag, dragning av kablar och ledningar etc i eller utanför området kan förstöra eller skada naturtyper och arter. Påverkan kan t ex ske genom att naturtyp tas i anspråk och/eller genom påverkan på vattenutbyte, substratförhållanden, strömförhållanden, ökad grumling (påverkan genom ljus och mängd partiklar), vibrationer, sammanpackning, undervattensbuller och nattbelysning.

Exploatering kan även leda till att fler människor/farkoster rör sig genom området och därmed störa djurlivet. Utestängningseffekter, se nedan, ändrade vandringsvägar är exempel på konsekvenser. En återkolonisering av olika organismgrupper kan ta mycket lång tid, t ex om vegetationen har skadats eller om botten topografi/strukturen påverkats.

Buller och rörelser (även från andra källor än de kopplade till markexploatering) kan ha bortskrämmande och/eller skadlig fysiologisk/fysisk effekt på fisk, sjöfågel och marina däggdjur. Verksamheterna kan även leda till en sk utestängningseffekt för djurgrupperna vilket innebär att arealen tillgänglig som livsmiljö minskar.

Motorfarkoster av olika typer är ett annat exempel på en källa som bidrar med buller i havet. Hur stort bullret är och hur långt det fortplantar sig beror på flera faktorer som t ex hur fort man kör, typ av motor och skrov, vattendjup och eventuella skiktningar, men även botten sediment och topografi. Användning av ekolod blir allt vanligare och många ekolod använder frekvenser som ligger inom vad flera djurgrupper kan höra och detta bidrar också med ljudföroreningar i havet. Många djurarter använder ljud för att kommunicera, leta föda, orientera sig eller undvika faror. Buller från mänskliga verksamheter kan ha stor negativ påverkan på flera djurgrupper från ryggradslösa djur, fiskar, fåglar och marina däggdjur.

Olika former av markexploatering kan även leda till att människans fiske skadas.

Föroreningar, utsläpp, turbulens m m:

Läckage, utsläpp och nedfall av näringsämnen från jordbruket, andra källor på land eller i luften samt från sjötrafik kan bidra till att havsområden övergöds. Planktonproduktionen ökar vilket resulterar i minskat siktdjup och påverkar artsammansättningen. Snabbväxande ettåriga trådalger konkurrerar ut makroalger. Dessa fintrådiga alger kan i sin tur bilda drivande algmattor som utsöndrar gifter, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla. Syrebrist på botten kan också uppstå då den aeroba bakteriella nedbrytningen ökar.

Föroreningar i vattnet t ex i form av grumling och utsläpp av olja och kemikalier från tillrinnande vattendrag eller från punktkällor på land.

Fartygstrafik i området eller i närliggande farleder, t ex, kan innebära stor risk för oljeutsläpp eller läckage. Utsläpp av t ex olja kan orsaka stora skador på fåglar, fiskar, bottenfauna och kustmiljöer. Skadorna kan även vara indirekta genom att en arts föda påverkas negativt.

Kemikalier som används i oljebekämpande syfte, sk dispergeringsmedel, kan också skada havsmiljön, liksom vissa båtbottnfärger.

Spridning och ackumulering av bl a organiska miljögifter och tungmetaller i akvatisk miljö påverkar både bottenfaunan och djur högre upp i näringskedjan.

Vattenregleringar, dikningar m m

Olika former av vattenverksamhet, inom och utanför området, som t ex regleringar av vattendrag, dikningar och dräneringar kan leda till förändrade hydrologiska och vattenkemiska förhållanden.

Nedskräpning

Sjöfåglar och marina däggdjur kan fastna i rep och övergivna fiskeredskap och drunkna. Djur som äter makro- eller mikrokräp istället för naturlig föda hindras i sin tillväxt eller förgiftas och kan svälta ihjäl.

Fiske

Fiske efter hotade arter, särskilt hotade typiska arter för respektive naturtyp, eller på bestånd som är hotade.

Ett för stort uttag av fisk leder till att bestånden minskar och får svårt att återhämta sig. Det kan också leda till ändrad artsammansättning och/eller storleksfördelning vilket i sin tur kan orsaka negativa kaskadeffekter i födokedjan.

Fiske med redskap som leder till att bottnarna inklusive fauna och vegetation skadas eller ger bifångster av marina däggdjur, fåglar eller icke-målarter. Bottensatta stormaskiga garn medför störst risk för bifångst av sjöfågel och marina däggdjur, där risken ökar med bl a storlek på maskor. Det finns även andra faktorer kopplade till redskapsutformning och användning som påverkar bifångstrisken.

Ickeselektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden.

Fiske, liksom andra aktiviteter t ex jakt eller annat friluftsliv, kan ha en störande påverkan genom att andra arter skräms bort från ett område som annars skulle ha använts för exempelvis födosök eller uppväxt.

Främmande arter, populationer

Främmande arter och populationer, introducerade genom t ex barlastvatten, odling eller egen spridning, kan ändra konkurrensförhållanden, döda, sprida smitta, ändra genetik och därmed anpassningsförmåga hos befintliga, inhemska bestånd.

Förlust av sammanhängande områden - isolering

Skador av olika anledningar och karaktär på habitat eller arter inom ett område eller i ett eller flera andra områden i ett ekologiskt funktionellt nätverk av områden kan påverka både växt- och djurliv lokalt men även i de andra områdena i nätverket. Områden i ett nätverk kan ha olika betydelse för skilda livsstadier, t ex som källa för larvspridning eller för uppväxt.

De största hoten mot tumlaren:

De största hoten mot tumlaren är som bifångst i garnfisket, särskilt bottensatta stormaskiga garn men även övergivna redskap, samt bullerstörningar. Tumlarna har svårt att upptäcka garnen och möjligheterna att göra detta beror bl a på bakgrundsljud, garnens reflektionsförmåga, om tumlaren är fokuserad på annat t ex annan störning eller av att leta föda, eller om tumlaren faktiskt ekolokaliserar, vilket den inte gör hela tiden. Ekolod som använder samma frekvenser som tumlaren har för sin kommunikation, eller annat buller, kan göra att kalven tappar bort sin mamma. Militär verksamhet, anläggningsarbeten och prospekteringar till havs kan orsaka mer eller mindre permanenta hörselskador eller skrämman iväg tumlarna från viktiga födosöksområden. Andra hot är fartygstrafik, fritidsbåtar annat friluftsliv som riskerar separera en mamma med kalv från varandra, miljögifter, samt brist på föda och/eller föda av god kvalitet.

De största hoten mot knobbsäl

Det största hotet mot knobbsäl är den generella minskningen i fiskbestånden pga av människans fiske. Minskad födotillgång är den begränsande faktorn för sälpopulationernas tillväxt genom att den ger en minskning i kutarnas medelvikt och därmed markant ökar deras mortalitet. Epidemier är ett annat hot. Forskning visar dock att sälpopulationer har en god chans att återhämta sig fort från epidemier om de har gott om föda och i övrigt har en normal tillväxthastighet med individer i god kondition.

Tidigare var miljögifterna ett stort hot. Lite av detta lever kvar genom att det fortfarande finns en förhöjd benskörhetsfrekvens och sannolikt nedsatt immunologisk status. Tillväxthastigheten för den population som rör sig i området är lägre än den i Skagerrak, både som resultat av lägre reproduktion och högre mortalitet.

Bifångstproblematiken längs Sveriges västra kust har minskat i de områden där ålfisket är förbjudet. Bifångsten är dock ett av hoten mot arten, särskilt storryssjor och garn, där risken ökar med ökad maskstorlek. Vissa sälar har lärt sig att särskilt uppsöka garnen och vittja dem på fisk. Garnen utgör på så sätt både en födokälla och ett hot.

Andra hot är jakt och annan mänsklig närvaro/störning.

De största hoten mot gråsäl

Variationer och minskningar i födotillgång. Späcklagret har minskat markant hos vuxna honor i Östersjön vilket rimligtvis bör påverka kutarnas överlevnad negativt genom minskad tillgång på mjölk. Jaktrycket har ökat och bifångst inom fisket är också ett hot (se även ovan om knobbsäl). Miljögifter är ett stort hot, PCB – polyklorerade bifenyler – anrikas i fettvävnader och påverkar immunförsvaret och reproduktionsförmågan negativt. Tarmsår hos unga gråsäl orsakas eventuellt av ett nytt oidentifierat miljögift, kanske bromerade flamskyddsmedel.

De största hoten mot områdets Natura 2000-fågelarter

För alla områdets Natura 2000-fågelarter gäller att exploatering av häcknings-, vilo- eller födosöksområden genom att ta mark eller vatten - dvs habitat- i anspråk för anläggningar, byggnader eller mänskliga aktiviteter inklusive friluftsliv både i och i närheten av Natura 2000-området är hot. Mänskliga aktiviteter (rörelse, ljud, ljus) kan också vara störande eller skrämmande och därmed göra att fåglar varken nyttjar området där aktiviteten sker eller ett påverkansområde runt omkring detta. Arter som ejder, gråtrut och tobisgrissla har minskat tydligt sedan 1994 och orsakerna till detta är troligtvis den ökade klättringen i stupen, vattenskotrar och snabbgående båtar samt flygning med drönare. Anläggande av vindkraftverk är ett exempel på en verksamhet som kan ta ett stort område i anspråk för själva aggregaten, som innebär mycket aktivitet i form av båttrafik vid både anläggande och drift, och som kan medföra ett stort avskräckande påverkansområde både vid anläggande och drift. Det kan också störa fåglars navigation under flyttsäsongen.

Ett annat hot kan vara rovdjurs (räv, mink, kråkfåglar och andra rovfåglar) predation på ägg och ungar. Rastande och häckande fåglar kan även skrämmas bort om ett rovdjur – t ex lösspringande hund - befinner sig i området.

Kunskapsbrist om utpekade och andra fågelarters förekomst, krav på livsmiljöer och dessa skötselbehov är också ett hot.

För de fågelarter som är knutna till landmiljöer gäller särskilt att fågelbiotoper förstörs genom att alltför många täta buskage röjs bort (törnskata) eller att skogen blir för tät och en kraftigt ökad andel gran på tallens och lövskogens bekostnad (nattskärria).

Vindkraftverk skrämmer bort övervintrande, rastande och häckande fåglar, samt kan störa fåglars navigation under flyttsäsongen. Modernt skogsbruk är det största hotet för spillkråkan och mindre flugsnappare, med korta omloppstider och täta, homogena ungskogar. Brist på lämpliga (framför allt grovstammiga) boträd är ett annat hot för spillkråkan.

Störningar från friluftsliv (sportfiske, bad, båtsport) kan försämra kläckningsframgången och livskvaliteten för t.ex pilgrimsfalken, havsörn, trädlärka, storlom och smålom. Nya miljögifter hotar t.ex. havsörn och brun kärnhök.

För de fågelarter som är knutna till havsområdet är dålig vattenkvalitet, övergödning, syrefria bottenar eller annan skada som gör att födan minskar eller att dess näringsvärde av olika

anledningar försämras, eller att habitat växer igen och förloras ett hot. Övergödning, grumling och ett minskat siktdjup kan även göra att fåglar får svårare att leta eller fånga föda. Olja och andra miljögifter påverkar fåglar direkt genom förgiftning eller annan skada. De kan också ha en indirekt effekt genom att påverka deras föda, t ex fisk och bottenfauna. Även ämnen som används för att bekämpa olja, sk dispergeringsämnen, kan skada havsmiljön.

Fiske som bedrivs med ett för stort uttag kan påverka mängden av eller kvaliteten på föda negativt. Fåglar kan också fastna och drunkna som bifångst i olika former av fiskeredskap, främst i fisket med bottensatta garn där risken att fastna bl a ökar med ökad maskstorlek.

Andra hot mot fågelarter knutna till havsmiljö kan vara att fastna och drunkna i förlorade fiskeredskap, habitatförstörelse av ilandflutet skräp, att skadas genom att äta makro- eller mikroskräp istället för naturlig föda och därmed hindras i tillväxten eller att skadas genom påverkan på krävan eller andra organ vilket kan leda till att djuret dör.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27 - 29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av både fågeldirektivet och art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med detta var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter. De ville dock inte framtvunga en obligatorisk omprövning av samtliga befintliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i

vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

I enlighet med miljöbalkens bestämmelser ersätts inte fiske på allmänt vatten om tillstånd inte kan ges. Fiskerilagstiftningen innehåller inte några bestämmelser om ersättningar för inskränkningar i fiske vare sig på allmänt eller enskilt vatten.

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Skydd och reglering

Området är naturreservat sedan 1965 och 1971 (östra respektive västra delen) och skötselplaner finns. Skötselplanerna och besluten behöver ses över för att dessa ska ge möjlighet att åstadkomma gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna i området. Om det föreligger ett hot mot den gynnsamma bevarandestatusen för områdets naturtyper och Natura 2000-arter ska omgivande marker skyddas mot exploatering, grundvattensänkande åtgärder mm med stöd av gällande lagstiftning (plan- och bygglagen, miljöbalken med flera lagar). Skogsbruket på östra Kullaberg är inlöst, vilket innebär att inget konventionellt skogsbruk får ske.

Inom Natura 2000-området Kullaberg anses inte de nödvändiga bevarandeåtgärderna vara tillräckligt reglerade. Skötselplanen behöver revideras och de marina värdena måste lyftas fram mer. Beslutet om naturreservatet Kullaberg är inplanerat att göras 2018.

Ansvarig förvaltare av Kullaberg eftersträvar en adaptiv förvaltning av området, i samverkan med olika nyttjandegrupper, för att skapa hållbara förutsättningar för det ökade besöksstrycket.

Prioriterade bevarandeåtgärder

Terrester miljö:

Många av skogarna, speciellt i sluttningarna är mycket värdefulla ur naturvårdssynpunkt med mycket grova träd, gamla träd, senvuxna träd och död ved men andra skogar är produktionsskogar som saknar död ved och där de enstaka grova träden behöver frihuggas från yngre träd som går upp i deras kronor, på vissa ställen är detta mycket angeläget och prioriterat. Död ved behöver skapas i den näringsfattiga och näringsrika bokskogen. Gran behöver avverkas där den spontant etablerat sig.

Åtgärder behövs för att hantera den ökande besöksfrekvensen från turister och friluftsliv.

Betesmarkerna med torra hedar (4030) och enefälader (5130) behöver regelbundet röjas på sly, enbuskar m.m. samt gallras på t.ex. björk. Även kustklipporna samt kring småvattnen behövs gallring och röjning. Slåttermarken behöver fortsatt att slåttas för att inte växa igen.

Utvecklingsmarkerna behöver utveckla kvalitéer så att de på sikt kan bli naturtyper.

Marin miljö:

Hastigheten med vilken man får färdas till sjöss bör begränsas för att gynna det marina djurlivet, framför allt tumlare. Det gynnar dock även fisk och fågelliv - särskilt vid ruggning. Det kan

även finnas behov att reglera möjligheterna att ankra fritidsbåtar – av hänsyn till djurliv och bottenmiljöer.

Man bör inrätta samverkansgrupper med fiskare, förvaltare och forskning för att minska riskerna för bifångst av marina däggdjur och fågel så att bifångsterna inte är större än vad populationerna tål. Det är också viktigt att åtgärderna inte leder till att de marina däggdjuren eller fåglarna skräms bort från viktiga födosöks- och livsmiljöer till andra områden med sämre förutsättningar vilket också kan påverka individer och populationer negativt både kortsiktigt och långsiktigt.

Lokalisering och uppsamling av förlorade fiskeredskap, samt uppsamling och bortförsl av skräp.

Användning av ekolod i området bör begränsas alternativt att ekolod som inte använder eller har brus inom tumlares hörselområde (ca 200 Hz – 180 kHz) används.

Naturresevatet och Natura 2000-området borde utökas i havet för att bättre tillgodose områdets naturvärden.

Restaureringsåtgärder:

- Skapa död ved i restaureringsmarker och i utvecklingsmarker till skogshabitaten.
- Inom naturtypen näringsrik ek/avenbokskog (9160) är det är mycket angeläget att man frihugger grova och gamla vidkroniga träd från yngre träd som går in i deras krona. I den näringsrika ek eller ek/avenbokskogen (9160) kan man ha bete på något ställe om man väljer att stängsla ute vissa delar där buskar finns, där ekplantor kan etablera sig.
- Ersättningsträd till de gamla grova träden i skogarna och i utvecklingsmarken mot trädklädda betesmarker (9070) behöver gynnas så att de finns till hands när de gamla träden dör.
- I lövsumpskog (9080) måste man avverka inväxande yngre gran som spridit sig.
- I den näringsrika bokskogen (9130) behöver man frihugga grova/gamla vidkroniga träd från yngre träd som går upp i kronan samt behövs luckhuggningar göras.
- Både i den näringsrika bokskogen (9130) och i den näringsfattiga bokskogen (9110) behöver man skapa mer död ved.
- Torra hedar (4030) på Östra Kullaberg: Ett stort område kring Norra Ljungås ligger i restaureringsfas och ytterligare år av röjningar och betning krävs för att helt nå fullgod bevarandestatus. Inom naturtypen slutavverkas också spridda förekomster av björkträd.
- Enbuskmarker på hedar (5130): Stor variation i enbuskarnas täckningsgrad. Löpande röjningsåtgärder behövs för att inte enbuskmarkerna växer igen.
- Ett antal begränsade ytor med olika naturtyper (6210-6430) bör bevakas bättre än för närvarande och behövliga, ofta enkla (exv. slåtter), åtgärder sätts in.
- Gungflyn (7140) samt runt dystrof sjö (3160): Uppslag som kommit under senare år röjs snarast. Det finns ett stort behov av röjning på myrarna och vattendjupet kan ev ha minskat.

- Lokalisering och uppsamlade av förlorade fiskeredskap, samt uppsamling och bortförsl av skräp.
- Åtgärder behövs för att minska störningen från den ökande besöksfrekvensen i området. Vissa delar av kustlinjen mellan Josefinelust och Djupadal samt öster om fyren bör t.ex. få beträdnadsförbud under häckningstid. På flera ställen sitter kvarlämnade säkringsbultar från klättring. De orsakar tyvärr ras under t.ex. frostsprängning och utvidgning vid höga temperaturer. Uppdaterade restriktioner bör ske för att förhindra nya ras. Certifieringen av Kullaberg som hållbar turism-ort gör att man måste arbeta vidare med dessa frågorna.
- Igenväxning av klipporna är stor, pga artrikedomen som finns där är det angeläget att gallra och röja branterna, främst på sydsidan och där kalkgynnad vegetation finns. Lavarna på klipporna behöver röjningar av buskage så de inte beskuggas.

Utvecklingsmarker

Mot torra hedar (4030)

Ett område öster om Djupadal med tidigare skogsplanteringar som har stormfällts eller avverkats. Arterna i markvegetationen ansluter väl till ”torra hedar”. Sedan länge ska enligt gällande skötselplan området röjas, hägnas och betas, men detta har inte blivit åtgärdat. När så sker torde området väl kunna utvecklas till naturtypen.

Utvecklingsmarkerna mot Trädklädda betesmarker (9070): Detta område i sydost (nära Himmelstorp) var tills för några år sedan ungskog, som nu röjts och gallrats varefter betesdjur släppts in i områdena.

Beteshagar med ett glest trädskikt av ek, björk och enbuskar torde ha funnits på Kullaberg fram till avskogningen på 15-1600-talet. I samband med restaureringen av tidigare skogsplanterade eller igenvuxna områden har naturreservatsskötseln av några områden inriktats mot att återskapa denna naturtyp. Fältskiktet bör utvecklas i riktning mot gräshed kanske med inslag av ljung. Ungskogen har röjts och gallrats varefter betesdjur släppts in i områdena. De är på god väg att utveckla hagmarksstruktur och markvegetation svarande mot ”torra hedar” är på väg att vandra in. Områdena kräver fortsatta gallringar och bevakning av betesintensiteten. Frihugg grova, gamla eller vidkroniga träd så inga yngre träd står innanför kronan.

Både i utvecklingsmarken mot näringsrik bokskog (9130) och i utvecklingsmarken mot näringsrik ekskog (9160) behövs död ved skapas manuellt. I den senare kan några bestånd betats.

I utvecklingsmarken mot näringsfattig ekskog (9190) behöver man avverka inväxande gran. Områdets alskogar (91E0 eller 9750) behöver röjas och gallras på t.ex. sykomorlönn omgäende då värden håller på att försvinna vid t.ex. alskogen vid Jannes Lycka.

Utvecklingsmarkerna behöver skötas så att naturtyperna utvecklas och gynnsam bevarandestatus uppnås.

Löpande skötsel

Löpande skötsel ska ske i enlighet med fastställda skötselplaner som behöver revideras om de riskerar att motverka bevarandemålen i denna bevarandeplan.

Skog i sluttningar lämnas till fri utveckling. På sikt bör inget produktionsskogsbruk ske. Havsklipporna (1230) och den perenna vegetationen på sten och grusvallar (1220) har nästan helt fri utveckling men underhåll av stigar och röjning av sly och liknande behöver göras.

Rikkärret (7230) är måttligt betat men i detta fall är det bra att betetrycket inte är för hårt då grynsnäckorna är känsliga för tramp av betesdjur. Björksly och björnbärssnår behöver regelbundet tas bort men buskar i kärrets randzon kan vara kvar. Röjningen måste ske försiktigt så att snäckorna inte skadas. Det finns ek i västra kanten av kärret. Här behövs gallringar västerut, om inte de två mittenekarna tagits bort redan bör de tas bort nu, eklöven lägger sig i kärret under lövfällning på hösten.

En del näringsrik ekskog (9160) kan med fördel hävdas genom bete men helst inte av hästar som har tendens till trädgnag. En viss återväxt av ekplantor behöver säkerställas genom att stängsla ifrån områden, gärna med buskar där ekplantorna kan få skydd.

Avverkning av sykomorlön, röjning av murgröna vid blåsipperika lokaler och predator kontroll av mink bör genomföras.

Lokalisering och uppsamlade av förlorade fiskeredskap, samt uppsamling och bortförsl av skräp.

Information om områdets marina naturvärden och hur man som allmänhet kan visa hänsyn till dessa.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Förekomsterna av större vattensalamander behöver undersökas ytterligare och antalet lekvatten fastställas.

Referenser

- Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Arup, U. AREK Biokonsult HB. 2017. Mark- och stenlavar på Kullaberg, Skåne – Delområde 3.
- Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Sjöberg, M. 2017. Naturvärdesinventering (NVI) avseende förekommande naturtyper enligt Natura 2000-koder på Kullaberg utförd under sep-dec 2017.
- Skogsstyrelsen, Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsen. 2000.
- Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Artportalen (2017) – uttag av registrerade växter, svampar, vertebrater och fåglar 2017.
- Länsstyrelsen i Skåne län (2011). Arbetsmaterial för reservatsbeslut och skötselplan för Östra Kullaberg.
- Länsstyrelsen i Skåne län (2005). Bevarandeplan för Kullaberg (www.lansstyrelsen.se/skane)
- Länsstyrelsen i Skåne län (1971). Skötselplan och beslut för Västra Kullaberg.

Länsstyrelsen i Skåne län (1982). Skötselplan och beslut för Östra Kullaberg.

Naturvårdsverket. Vägledningar för naturtyper (www.naturvardsverket.se)

Havs- och vattenmyndigheten samt Länsstyrelsen Skåne (2016). Basinventering av havsgrottor (8339) i Skåne län. HaV:s rapport 2016:28

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Lars Pålsson (2005)

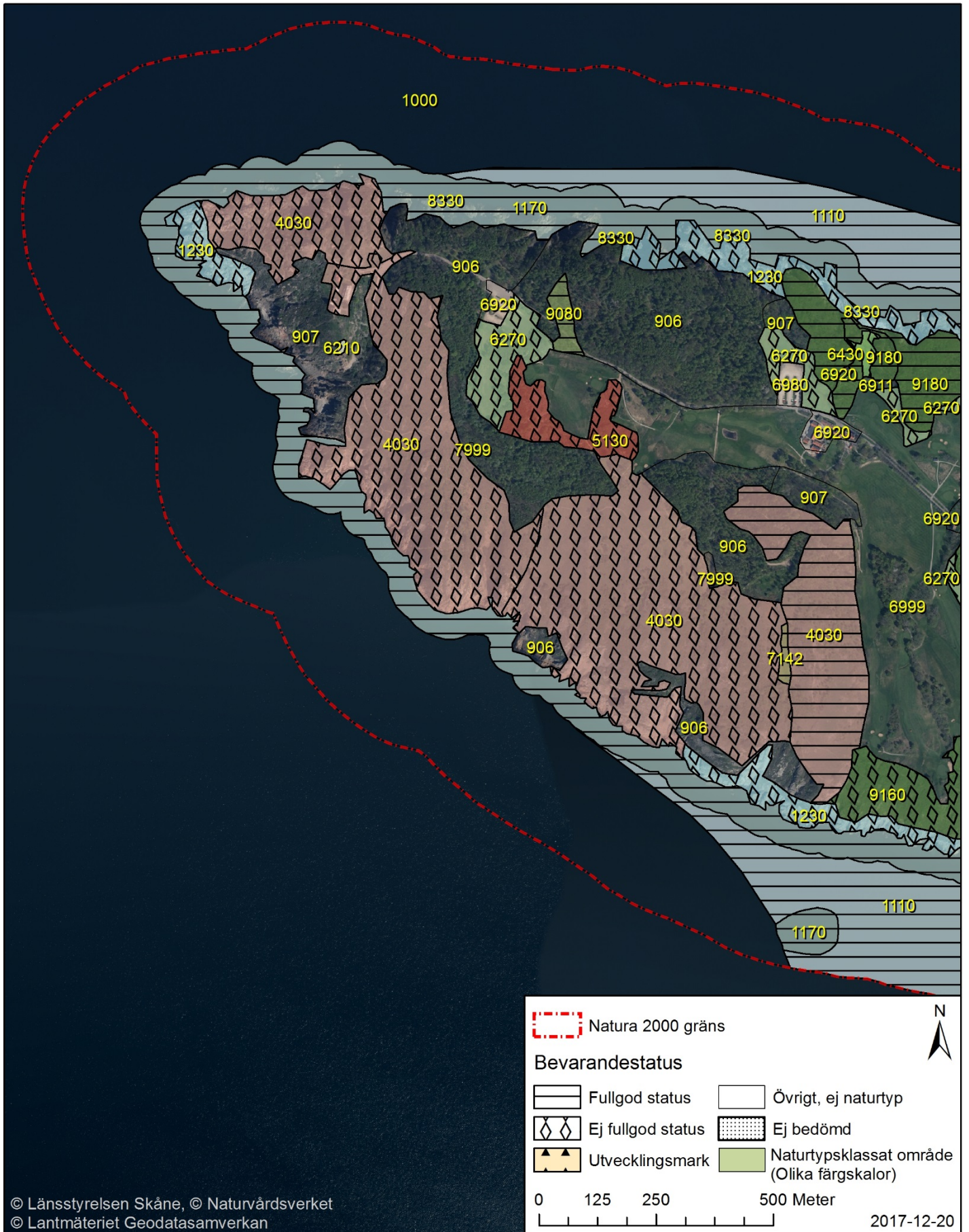
Senast reviderad 2011-09-08 av Johan Niss samt 2017-10-27 av Marie Björkander & Eva Ohlsson

Natura 2000-området Kullaberg, SE0430092 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 1 av 6

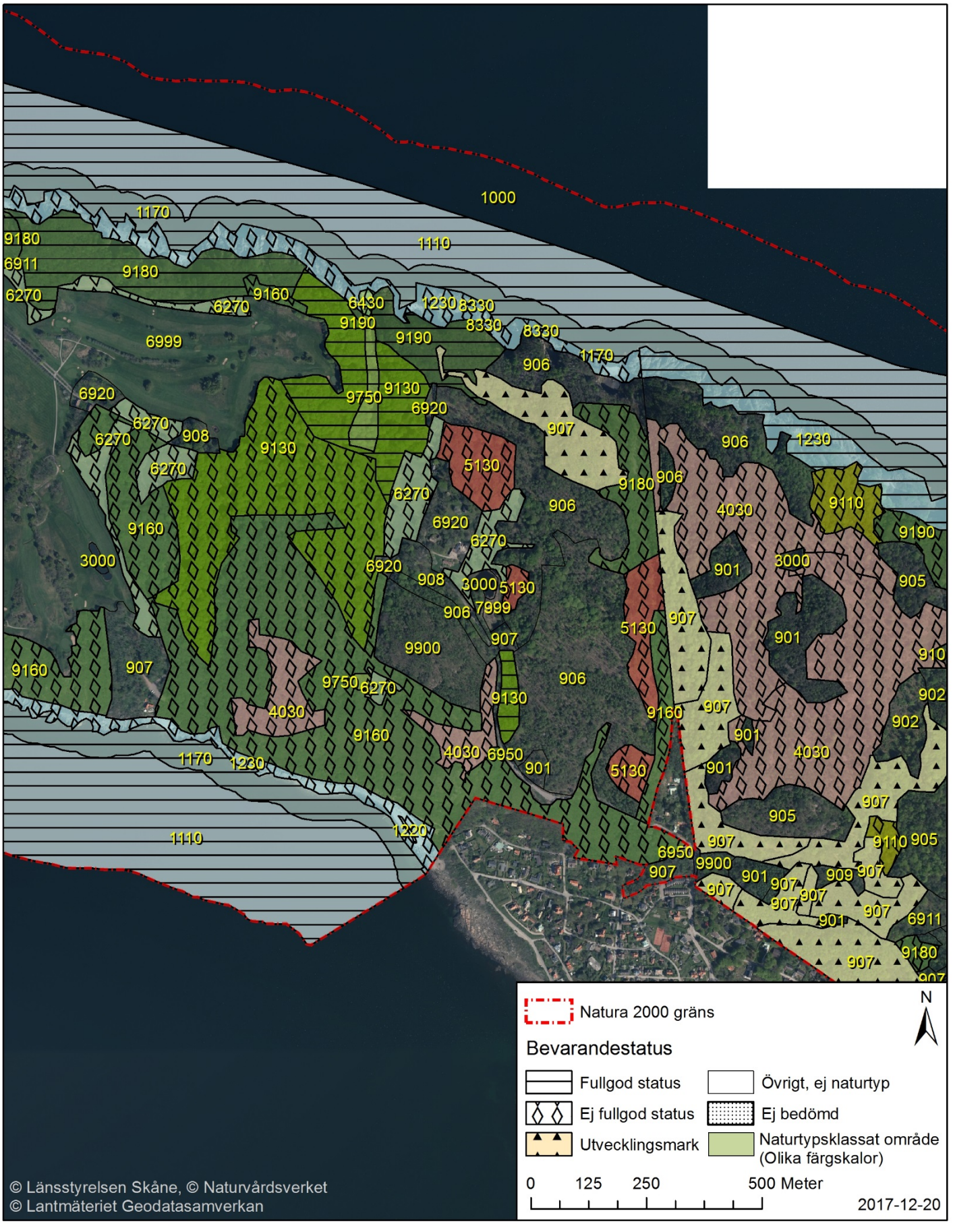

Natura 2000-området Kullaberg, SE0430092 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 2 av 6

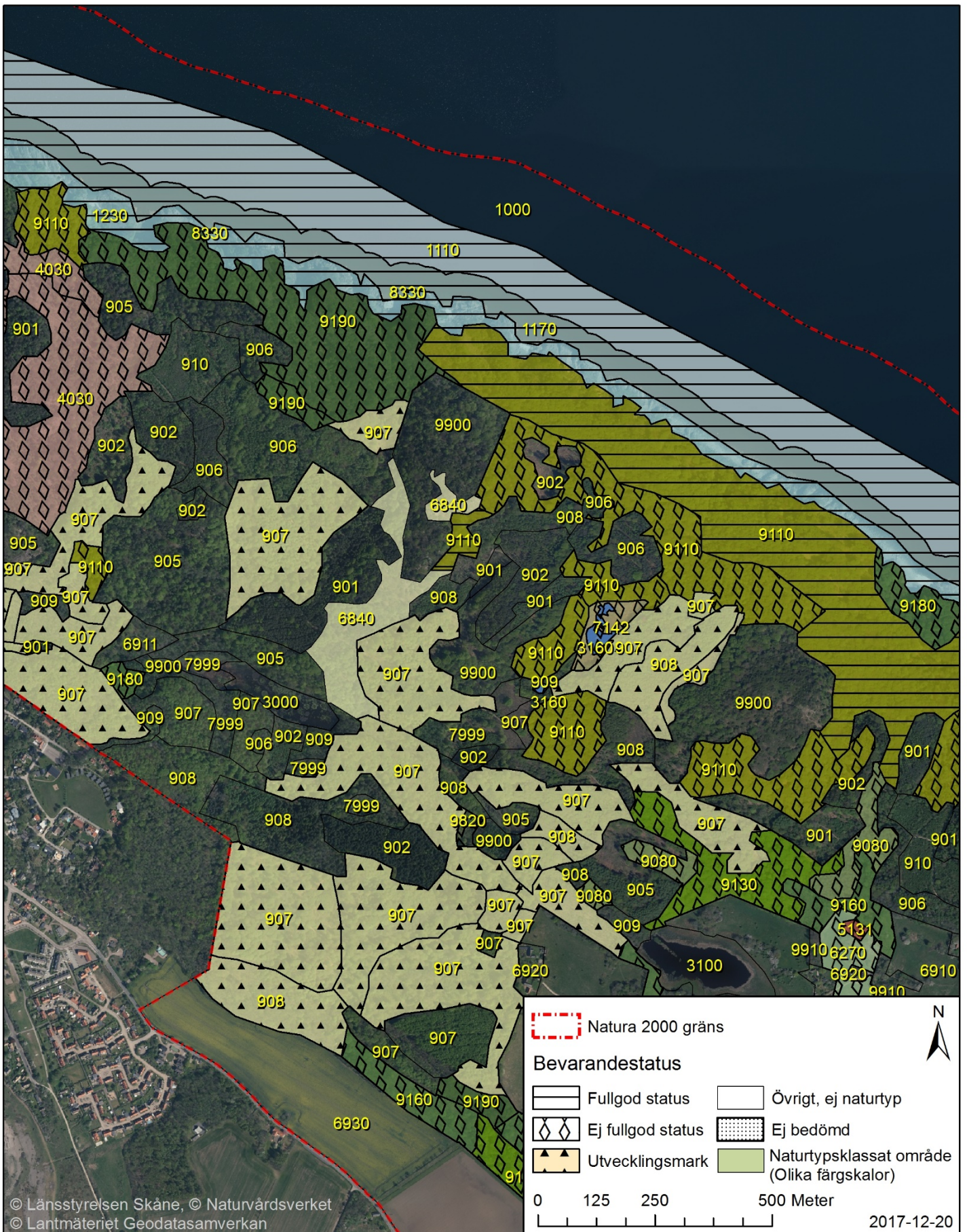

Natura 2000-området Kullaberg, SE0430092 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 3 av 6

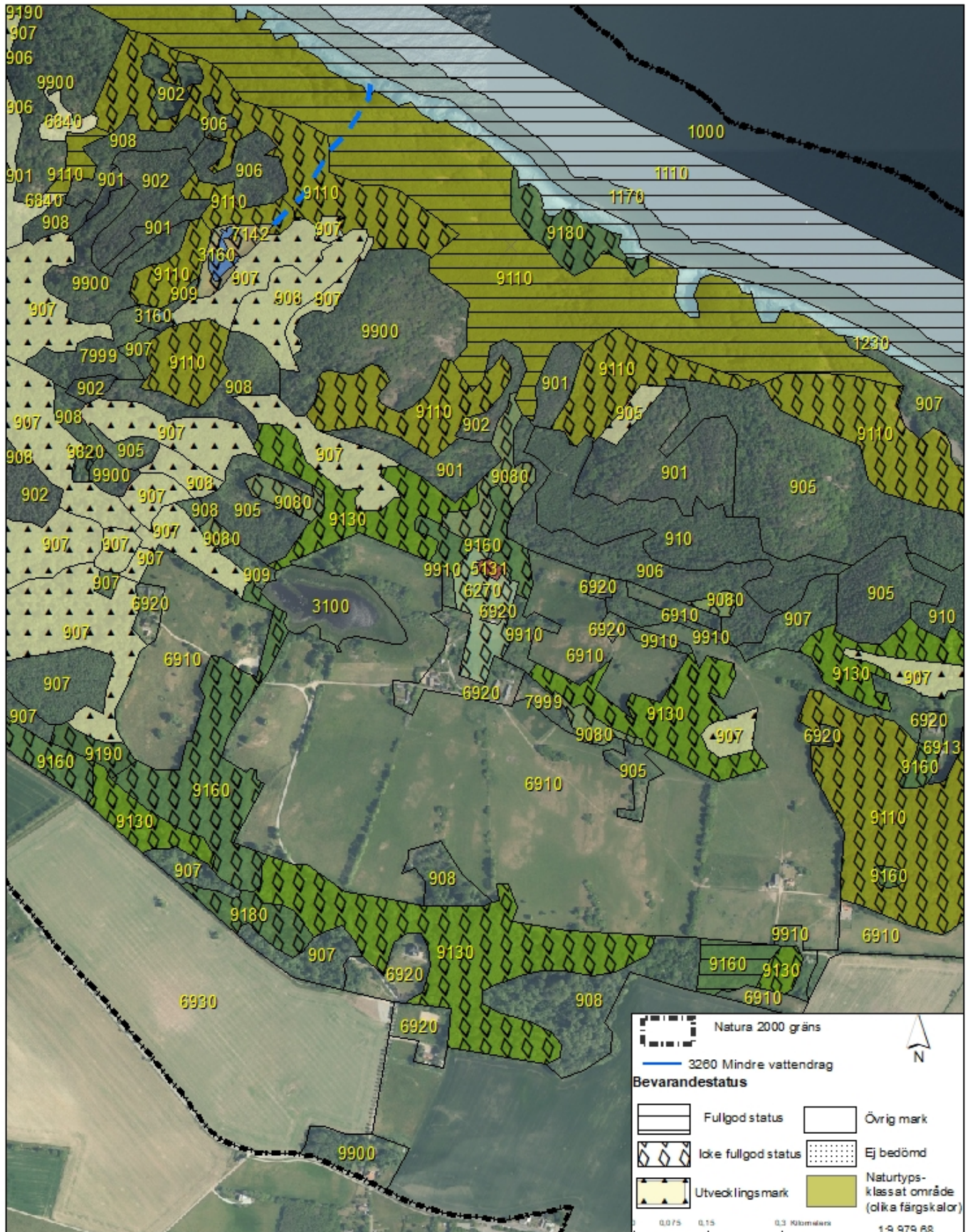

Bilaga 1. Natura 2000-området Kullaberg, SE0430092 med naturtyper

Förteckning över naturtypskoder återfinns i bilaga 2.

Karta 4 av 6

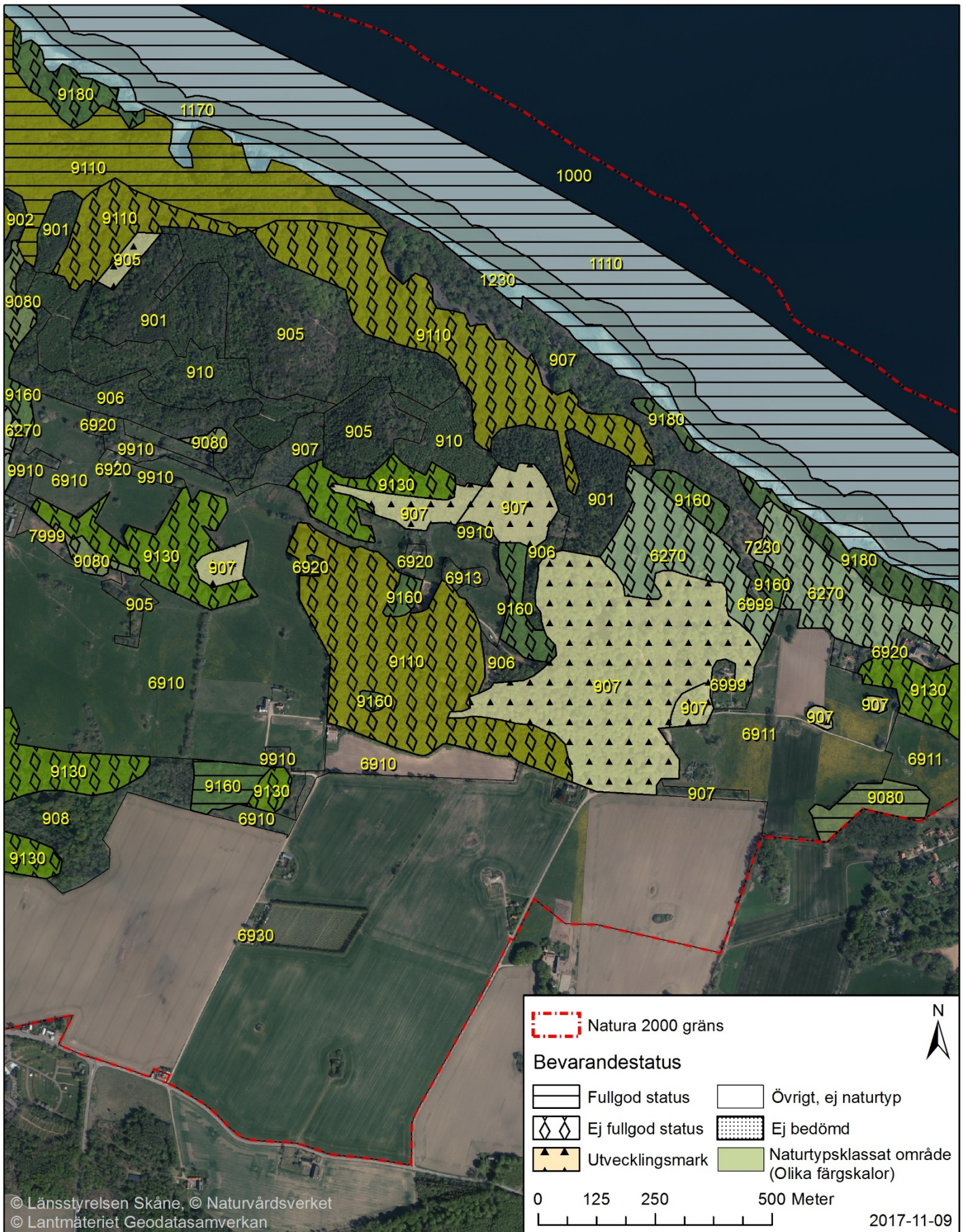

Natura 2000-området Kullaberg, SE0430092 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 5 av 6

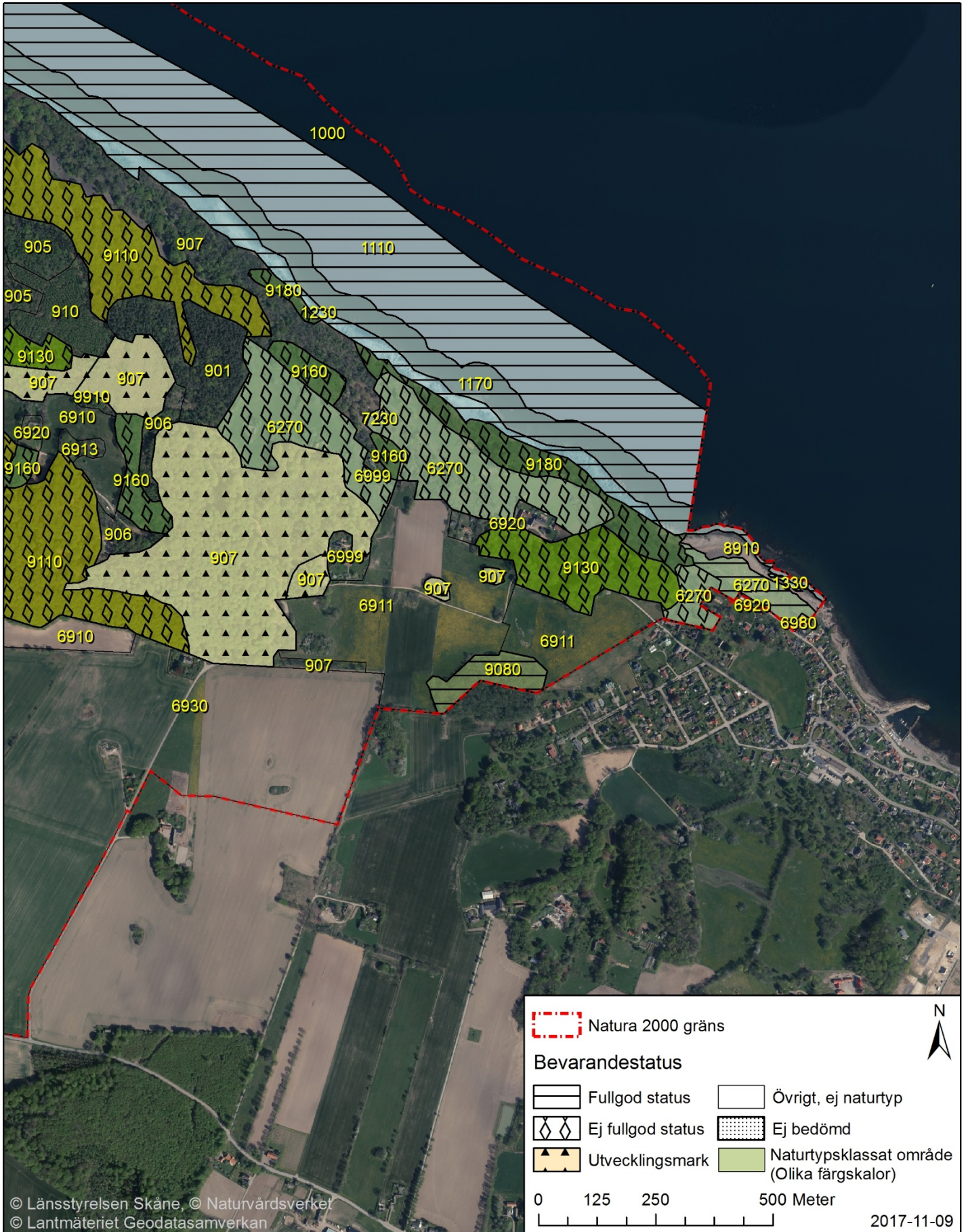

Natura 2000-området Kullaberg, SE0430092 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 6 av 6

Bilaga 2 Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 1110 - Sublittorala sandbankar
- 1170 - Rev
- 1220 - Perenn vegetation på steniga stränder (1220)
- 1230 - Vegetationsklädda havsklippor
- 3160 - Dystrofa sjöar och småvatten
- 4030 - Torra hedar (alla typer)
- 5130 - Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker
- 5131 - Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker - Enbuskmark på hed
- 6210 - Kalkgräsmarker
- 6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
- 6430 - Högörtssamhällen
- 7142 - Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn - Kärr och gungflyn
- 7230 - Rikkärr
- 8330 - Nedsänkta eller delvis nedsänkta havsgrottor
- 9080 - Lövsumpskog
- 9110 - Näringsfattig bokskog
- 9130 - Näringsrik bokskog
- 9160 - Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog
- 9180 - Ädellövskog i branter
- 9190 - Näringsfattig ekskog
- 91E0 eller 9750 - Svämlövskog

Ej naturtyper

- 1000 – Marint vatten
- 3000 – Vatten
- 3100 – Sjöar
- 6840 - Obestämd natura-gräsmark/ickenatura-gräsmark
- 6910 - Öppen kultiverad gräsmark
- 6911 - Öppen kultiverad betesmark
- 6913 - Trädbärande kultiverad betesmark
- 6920 - Bebyggd mark
- 6930 - Åker
- 6950 - Väg
- 6980 – Parkeringsplats
- 6999 - Exploaterad mark, ickenatura-naturtyp
- 7999 - Våtmark, ickenatura-naturtyp
- 8910 - Klapperstensfält, blocksänkor, blockhav
- 901 - KNAS - tallskog (>70% tall)
- 902 - KNAS - granskog (>70% gran)
- 905 - KNAS - lövblandad barrskog (30-70% löv)
- 906 - KNAS - triviallövskog (>70% triviallöv)
- 907 - KNAS - ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv)

- 908 - KNAS - triviallövskog med ädellövinslag (>70% löv och 20-50% ädellöv)
- 909 - KNAS - lövsumpskog (lövskog på blöt mark)
- 910 - KNAS - hygge (avverkat för högst 10-15 år sedan, högst 3-5 m höga träd)
- 9820 - Obestämd ädellövskog
- 9900 - Ickenatura-skog
- 9910 - Skog på fd öppen mark (igenväxningsskog)

KNAS = kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden med hjälp av satellitbilder (görs av Lantmäteriet på uppdrag av Naturvårdsverket)

Bilaga 3 Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta
Blötdjur	bukspolsnäcka	<i>Macrogastera ventricosa</i>	VU
	hästmussla	<i>Modiolus modiolus</i>	DD
	kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	NT
	lamellsnäcka	<i>Spermodea lamellata</i>	NT
	smalgrynsnäcka	<i>Vertigo angustior</i>	B2
	östspolsnäcka	<i>Bulgarica cana</i>	NT
Däggdjur	dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	B4
	gråsäl	<i>Halichoerus grypus</i>	B2, B5
	knubbsäl	<i>Phoca vitulina</i>	B2, B5
	mård	<i>Martes martes</i>	B5
	nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	B4
	skogshare	<i>Lepus timidus</i>	B5
	större brunfladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>	B4
	tumlare	<i>Phocoena phocoena</i>	VU, B2, B4
Fiskar	torsk	<i>Gadus morhua</i>	VU
	ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR, F
Fjärilar	askbarkmott	<i>Euzophera pinguis</i>	NT
	bokantennmal	<i>Nematopogon adansoniellus</i>	VU
	bredbandad mårefältnätare	<i>Epirrhoe galiata</i>	NT
	brokigt ängsfly	<i>Oligia versicolor</i>	NT
	brun sikelvinge	<i>Drepana curvatula</i>	NT
	brunflammig fältnätare	<i>Perizoma flavofasciata</i>	NT
	fläckig glansspinnare	<i>Callimorpha dominula</i>	NT°
	glimmalmätare	<i>Eupithecia venosata</i>	NT
	grå klaffmätare	<i>Philereme vetulata</i>	NT
	grönt hedmarksfly	<i>Calamia tridens</i>	NT

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta
	gulbrunt nejlikfly	<i>Hadena perplexa</i>	NT
	gulryggig fältnätare	<i>Ecliptopera capitata</i>	VU
	humlerotfjäril	<i>Hepialus humuli</i>	NT
	kvadratmott	<i>Udea olivalis</i>	NT
	ligusterfly	<i>Craniophora ligustri</i>	NT
	mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
	mindre stamfly	<i>Amphipoea crinanensis</i>	NT
	mindre taggmätare	<i>Aplocera efformata</i>	NT
	nätådrig parkmätare	<i>Eustroma reticulata</i>	VU
	pilteknad fältnätare	<i>Gagitodes sagittata</i>	NT
	praktnejlikfly	<i>Hadena confusa</i>	NT
	sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
	sidenlövmätare	<i>Idaea dilutaria</i>	VU
	skörbjuggsörtsmal	<i>Rhigognostis annulatella</i>	VU
	snedstreckad fältnätare	<i>Perizoma bifaciata</i>	NT
	springkornsfältnätare	<i>Xanthorhoe biriviata</i>	NT
	större vitblärefly	<i>Hadena bicurris</i>	NT
	svartbrun klaffmätare	<i>Philereme transversata</i>	NT
	vickerglasvinge	<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	NT
	vitbandat nejlikfly	<i>Hadena compta</i>	NT
	vitfläckt nejlikfly	<i>Hadena albimacula</i>	NT
	vägtornsmätare	<i>Triphosa dubitata</i>	NT
	ängsmalmätare	<i>Eupithecia subumbrata</i>	NT
Fåglar	brunand	<i>Aythya ferina</i>	VU
	buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
	ejder	<i>Somateria mollissima</i>	VU
	gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU°
	gröngöling	<i>Picus viridis</i>	NT
	gulhämpling	<i>Serinus serinus</i>	VU°
	gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU
	hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
	mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
	rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT
	rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	VU
	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, B1
	stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
	svart rödstjärt	<i>Phoenicurus ochruros</i>	NT
	sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
	sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	B1
	sävsparr	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta	
	tobisgrissla	<i>Cepphus grylle</i>	NT	
	tornseglare	<i>Apus apus</i>	VU	
	trädlärka	<i>Lullula arborea</i>	B1	
	törnskata	<i>Lanius collurio</i>	B1	
	vitkindad gås	<i>Branta leucopsis</i>	B1	
	årta	<i>Anas querquedula</i>	VU	
	ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT	
Grod- och kräldjur	hasselsnok	<i>Coronella austriaca</i>	VU	
	huggorm	<i>Vipera berus</i>	F	
	klockgroda	<i>Bombina bombina</i>	B2	
	kopparödla	<i>Anguis fragilis</i>	F	
	mindre vattensalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	F	
	skogsödla	<i>Zootoca vivipara</i>	F	
	större vattensalamander	<i>Triturus cristatus</i>	F, B2	
	vanlig groda	<i>Rana temporaria</i>	F	
	vanlig padda	<i>Bufo bufo</i>	F	
	vanlig snok	<i>Natrix natrix</i>	F	
	Halvvingar	skalbaggsstrit	<i>Issus muscaeformis</i>	NT
Kräftdjur	korthornad knölkrabba	<i>Eurynome aspera</i>	VU	
	'_	<i>Balanus crenatus</i>	DD	
Kärlväxter	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN	
	backfryle	<i>Luzula divulgata</i>	NT	
	backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT	
	bergjohannesört	<i>Hypericum montanum</i>	NT	
	blomsterbjörnbär	<i>Rubus polyanthemus</i>	NT	
	blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	VU	
	blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	F	
	bohusbjörnbär	<i>Rubus dissimulans</i>	VU	
	bokarv	<i>Stellaria neglecta</i>	NT	
	bolmört	<i>Hyoscyamus niger</i>	NT	
	borstsäv	<i>Isolepis setacea</i>	EN	
	borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	NT	
	bedarun	<i>Centaurium erythraea</i>	VU	
	dansk stensöta	<i>Polypodium interjectum</i>	VU	
	desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT	
	dikesskräppa	<i>Rumex conglomeratus</i>	EN	
	dvärgjohannesört	<i>Hypericum humifusum</i>	EN	
	dvärglin	<i>Radiola linoides</i>	VU	

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
	ekorrsvingel	<i>Vulpia bromoides</i>	EN
	etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
	flikros	<i>Rosa balsamica</i>	NT
	flockarun	<i>Centaurium erythraea</i> var. <i>erythraea</i>	vu
	fältnarv	<i>Sagina apetala</i>	EN
	grönvit nattviol	<i>Platanthera chlorantha</i>	F
	gullviva	<i>Primula veris</i>	F
	gulsippa	<i>Anemone ranunculoides</i>	F
	hålnunneört	<i>Corydalis cava</i>	NT
	idegran	<i>Taxus baccata</i>	F
	jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
	jordviva	<i>Primula vulgaris</i>	RE
	Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>	F
	järnek	<i>Ilex aquifolium</i>	CR
	karakåsbjörnbär	<i>Rubus dasyphyllus</i>	RE
	kavelhirs	<i>Setaria viridis</i>	NT
	kavelhirs	<i>Setaria viridis</i>	NT
	klotullört	<i>Filago vulgaris</i>	F
	knutört	<i>Lysimachia minima</i>	VU
	kustarun	<i>Centaurium littorale</i> var. <i>littorale</i>	
	kärrjohannesört	<i>Hypericum tetrapterum</i>	NT
	kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT
	lindbjörnbär	<i>Rubus tiliaster</i>	VU
	loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU
	luddvicker	<i>Vicia villosa</i>	VU
	lungrot	<i>Blitum bonus-henricus</i>	VU
	månviol	<i>Lunaria rediviva</i>	NT
	plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT
	puktörne	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>procurrens</i>	
	ramslök	<i>Allium ursinum</i>	
	rosenlök	<i>Allium carinatum</i>	NT
	rundbladsbjörnbär	<i>Rubus vestitus</i>	NT
	rödlånke	<i>Lythrum portula</i>	NT
	rödsäv	<i>Blysmus rufus</i>	NT
	Sankt Pers nycklar	<i>Orchis mascula</i>	F
	skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
	skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	F

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta
	skogslysing	<i>Lysimachia nemorum</i>	NT
	skogssvingel	<i>Drymochloa sylvatica</i>	VU
	skogsveronika	<i>Veronica montana</i>	VU
	skugglosta	<i>Bromopsis ramosa</i>	VU
	skånskt oxbär	<i>Cotoneaster kullensis</i>	EN
	slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
	sommarfibbla	<i>Leontodon hispidus</i>	NT
	sommarklynne	<i>Valerianella dentata</i>	VU
	stenfrö	<i>Lithospermum officinale</i>	NT
	stor bockrot	<i>Pimpinella major</i>	NT
	storfryle	<i>Luzula sylvatica</i>	VU
	svarttandad maskros	<i>Taraxacum duplidentifrons</i>	VU
	svavelsippa	<i>Anemone nemorosa</i> × <i>ranunculoides</i>	
	svärdsilja	<i>Iris pseudacorus</i>	
	sydspärgel	<i>Spergula arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>	NT
	toppjungfrulin	<i>Polygala comosa</i>	VU
	tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	F
	vanlig backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i> subsp. <i>serpyllum</i>	NT
	vanlig åkerkulla	<i>Anthemis arvensis</i> subsp. <i>arvensis</i>	NT
	vanlig ängsstarr	<i>Carex hostiana</i> var. <i>hostiana</i>	NT
	vittåtel	<i>Aira caryophyllea</i>	VU
	åkerkulla	<i>Anthemis arvensis</i>	NT
	åker-madd	<i>Sherardia arvensis</i>	EN
	åker-rödtoppa	<i>Odontites vernus</i>	NT
	åkersyska	<i>Stachys arvensis</i>	VU
	äkta hjärtstilla	<i>Leonurus cardiaca</i> subsp. <i>cardiaca</i>	VU
	ängsnattviol	<i>Platanthera bifolia</i> subsp. <i>bifolia</i>	NT
	ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
Lavar	almoranglav	<i>Cerothallia luteoalba</i>	CR
	askvårtlav	<i>Pyrenula nitidella</i>	EN
	barkzonlav	<i>Enterographa crassa</i>	EN
	blå halmlav	<i>Lecanora sublivescens</i>	VU
	bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
	bokporlav	<i>Varicellaria velata</i>	CR
	bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta
	falsk allékrimmerlav	<i>Rinodina pityrea</i>	EN
	gulvit renlav	<i>Cladonia arbuscula</i>	
	hedrenlav	<i>Cladonia portentosa</i>	
	hedrenlav	<i>Cladonia portentosa</i>	
	klippzonlav	<i>Enterographa hutchinsiae</i>	EN
	kortskaftad parasitspik	<i>Sphinctrina turbinata</i>	VU
	kraterorangelav	<i>Caloplaca ulcerosa</i>	EN
	liten ädellav	<i>Megalaria laureri</i>	EN
	liten ädellav	<i>Megalaria laureri</i>	EN
	lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
	mild renlav	<i>Cladonia mitis</i>	
	orange pudrad klotterlav	<i>Alyxoria ochrocheila</i>	NT
	parasitsotlav	<i>Cyphelium sessile</i>	VU
	skorpdagglav	<i>Diploicia canescens</i>	EN
	stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
	stiftkvistlav	<i>Fellhaneropsis vezdae</i>	EN
	stor vaxlav	<i>Coenogonium luteum</i>	EN
	västlig blocklav	<i>Porpidia platycarpoides</i>	EN
	västlig njurlav	<i>Nephroma laevigatum</i>	VU
	örtlav	<i>Lobaria virens</i>	EN
Mossor	blockskapania	<i>Scapania gracilis</i>	VU
	broddnäbbmossa	<i>Rhynchostegium confertum</i>	VU
	dvärgsprötmossa	<i>Microeurhynchium pumilum</i>	EN
	flaggvitmossa	<i>Sphagnum balticum</i>	
	hedkoppmossa	<i>Entosthodon obtusus</i>	VU
	kalkkällmossa	<i>Philonotis calcarea</i>	NT
	kustkrusmossa	<i>Weissia perssonii</i>	VU
	sumpvitmossa	<i>Sphagnum palustre</i>	
	almbloomböck	<i>Pedostrangalia revestita</i>	EN
Skalbaggar	liten brunbagge	<i>Orchesia minor</i>	NT
	molnfläcksböck	<i>Mesosa nebulosa</i>	NT
	prydnadsböck	<i>Anaglyptus mysticus</i>	NT
	'-	<i>Hymenalia rufipes</i>	NT
	'-	<i>Opilo mollis</i>	NT
	'-	<i>Chrysolina sturmi</i>	VU
	'-	<i>Chrysolina limbata</i>	VU
	'-	<i>Cardiophorus ebeninus</i>	NT
	'-	<i>Acalles misellus</i>	NT
	'-	<i>Cis fusciclavis</i>	NT
	'-	<i>Hemicoelus fulvicornis</i>	NT

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
Sländor	citronfläckad kärrtrollslända	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	B2
Spindeldjur	hällsäckspindel	<i>Clubiona genevensis</i>	NT
	praktsporrspindel	<i>Cheiracanthium elegans</i>	NT
	prickig flinkspindel	<i>Phrurolithus minimus</i>	VU
Steklar	droppgökbi	<i>Nomada guttulata</i>	NT
	hedsidenbi	<i>Colletes fodiens</i>	NT
	punktblodbi	<i>Sphecodes puncticeps</i>	NT
	spetssandbi	<i>Andrena apicata</i>	NT
	storfibblebi	<i>Panurgus banksianus</i>	NT
	'-	<i>Chrysura radians</i>	NT
Storsvampar	almkrämsskinn	<i>Granulobasidium vellereum</i>	NT
	almrostöra	<i>Hymenochaete ulmicola</i>	VU
	backnopping	<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	NT
	blek fjunfoting	<i>Hydropus subalpinus</i>	NT
	boknopping	<i>Entoloma placidum</i>	DD
	bokspindling	<i>Cortinarius anserinus</i>	NT
	bronsopp	<i>Butyriboletus appendiculatus</i>	NT
	brun ängsvaxskivling	<i>Cuphophyllus colemannianus</i>	NT
	brunskivig citronspindling	<i>Cortinarius fulvocitrinus</i>	VU
	cinnoberspindling	<i>Cortinarius cinnabarinus</i>	NT
	citronspindling	<i>Cortinarius citrinus</i>	NT
	dadelvaxskivling	<i>Hygrocybe spadicea</i>	VU
	druvfingersvamp	<i>Ramaria botrytis</i>	NT
	dvärgfjällskivling	<i>Lepiota echinella</i>	VU
	dystersopp	<i>Porphyrellus porphyrosporus</i>	NT
	ekticka	<i>Phellinus robustus</i>	NT
	ekvaxskivling	<i>Hygrophorus cossus</i>	NT
	fatsvamp	<i>Poronia punctata</i>	NT
	flamsopp	<i>Suillellus queletii</i>	VU
	flockflugsvamp	<i>Amanita strobiliformis</i>	NT
	flockig puderskivling	<i>Cystolepiota adulterina</i>	VU
	grypticka	<i>Postia guttulata</i>	NT
	gräddporing	<i>Sidera lenis</i>	VU
	grönfjällig fjällskivling	<i>Lepiota grangei</i>	VU
	gulprickig vaxskivling	<i>Hygrophorus chrysodon</i>	NT
	hästtråding	<i>Inocybe haemacta</i>	DD
	igelkottstaggsvamp	<i>Hericium erinaceus</i>	CR, F
	jättekamskivling	<i>Amanita ceciliae</i>	NT

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta
	kalkvaxskivling	<i>Hygrocybe calciphila</i>	NT
	kastanjesopp	<i>Gyroporus castaneus</i>	NT
	kopparchampinjon	<i>Agaricus cupreobrunneus</i>	DD
	korallkremla	<i>Russula emeticicolor</i>	VU
	koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	NT
	korallticka	<i>Grifola frondosa</i>	NT
	korpnopping	<i>Entoloma corvinum</i>	NT
	kortfotkremla	<i>Russula curtipes</i>	NT
	lila vaxskivling	<i>Cuphophyllus flavipes</i>	NT
	lilamusseron	<i>Rugosomyces ionides</i>	VU
	ljusskivig lerskivling	<i>Camarophyllopsis schulzeri</i>	NT
	lundbläcksvamp	<i>Coprinopsis insignis</i>	NT
	lundkrämsskinn	<i>Gloeohypochnicium analogum</i>	VU
	lundnopping	<i>Entoloma queletii</i>	NT
	lutvaxskivling	<i>Neohygrocybe nitrata</i>	NT
	lädervaxskivling	<i>Cuphophyllus russocoriaceus</i>	NT
	mjölmusseron	<i>Tricholoma ustaloides</i>	NT
	mjölrödskivling	<i>Entoloma prunuloides</i>	NT
	mörk jordstjärna	<i>Gastrum coronatum</i>	NT
	narrtagging	<i>Hydnocristella himantia</i>	NT
	ockratticka	<i>Spongipellis delectans</i>	VU
	oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT
	praktfingersvamp	<i>Ramaria subbotrytis</i>	VU
	prakttagging	<i>Steccherinum robustius</i>	VU
	praktvaxskivling	<i>Hygrocybe splendidissima</i>	NT, Ågp
	pricknopping	<i>Entoloma dichroum</i>	NT
	prickskinn	<i>Hyphoderma macedonicum</i>	VU
	pälsticka	<i>Inonotus hispidus</i>	VU
	rosenporing	<i>Ceriporia excelsa</i>	NT
	rosetticka	<i>Postia floriformis</i>	VU
	rutskinn	<i>Xylobolus frustulatus</i>	NT
	räfflad nagelskivling	<i>Gymnopus fusipes</i>	NT
	rödbandsrisk	<i>Lactarius rubrocinctus</i>	NT
	rödbrun bokvaxskivling	<i>Hygrophorus unicolor</i>	NT
	rödbrun rottryffel	<i>Scleroderma cepa</i>	VU
	rödfofad nagelskivling	<i>Gymnopus erythropus</i>	NT
	rödskölding	<i>Pluteus aurantiorugosus</i>	EN
	rökfingersvamp	<i>Clavaria fumosa</i>	NT
	scharlakansvaxskivling	<i>Hygrocybe punicea</i>	NT

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Ann nan fakta
	sepiarödling	<i>Entoloma jubatum</i>	NT
	sepiavaxskivling	<i>Neohygrocybe ovina</i>	VU
	skaftad skiktdyna	<i>Daldinia vernicosa</i>	DD
	skarp rökriska	<i>Lactarius acris</i>	NT
	skillerticka	<i>Inonotus cuticularis</i>	VU
	skivsopp	<i>Phylloporus pelletieri</i>	EN
	skuggskinn	<i>Amylocorticiellum cremeoisabellinum</i>	DD
	skönkremla	<i>Russula laeta</i>	VU
	solkremla	<i>Russula solaris</i>	NT
	sommarsopp	<i>Butyriboletus fechtneri</i>	VU
	sotkremla	<i>Russula anthracina</i>	DD
	spinnfingersvamp	<i>Lentaria byssiseda</i>	NT
	sprickborstskinn	<i>Hymenochaetopsis corrugata</i>	VU
	stenticka	<i>Polyporus tuberaster</i>	NT
	stor sotdyna	<i>Camarops polysperma</i>	NT
	stornopping	<i>Entoloma griseocyaneum</i>	NT
	stråfingersvamp	<i>Clavaria flavipes</i>	VU
	sydlig sotticka	<i>Ischnoderma resinosum</i>	VU
	trubbfingersvamp	<i>Clavulinopsis cinereoides</i>	VU
	tusengömning	<i>Cryptosphaeria eunomia</i>	NT
	ögonnopping	<i>Entoloma lividocyanulum</i>	NT
Tvåvingar	brokig strömvapenfluga	<i>Oxycera trilineata</i>	VU
	gulringad vedharkrank	<i>Ctenophora flaveolata</i>	NT
		<i>Coelopa pilipes</i>	EN

Bevarandeplanen för Kullaberg

Syftet med Natura 2000-området Kullaberg i Höganäs kommun är att bevara den säregna naturen från revmiljöerna i havet till branta klippor som övergår i olika skogstyper och betesmarker på land och de arter som är knutna till dessa habitat.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000 - området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane